

УВОДНИК

СТИГАО РЕВИЗОР

Пише Мирослав Јовановић

Тек сада може да нам буде мало јасније зашто су се тако дуго и споро стицали услови за почетак рада Државне ревизорске институције (ДРИ). Нема просперија, нема кадрова, нема пара... Пошто су за све то били задужени високи Владици намештеници, сада је више него јасна њихова намера – да колико год је могуће одложе „долазак ревизора“, а све да би сачували своју „слободну зону“ вршљања.

Потврду смо добили поткрај прошле недеље када је први човек ДРИ Радослав Сретеновић обелоданио само неке из низа незаконитих радњи које су током четворомесечне контроле откривене у 14 министарстава, три управе и једној дирекцији. Остале државне институције још нису ни биле на „прегледу“.

Задатак ревизора био је да прочешљају завршни рачун државног буџета за 2008. годину и ако је у свему ишта позитивно то је што се контрола располагања државним финансијама од стране једног независног тела први пут обавља откад је државе Србије. Све до сада се ваљда подразумевало да – ко је у власти, тај је и безгрешан, без потребе да се то проверава или доказује.

Али, 'оћеш врага. Само што су овде-онде „уболи“, ка ревизорима је покуљала лавина прљавштина. Примери за „илустрације“ које је пред новинарима изнео Сретеновић довољни су да се о државним органима и појединцима у њима добије упечатљива слика расипништва. Да ли и криминала – можда ће се сазнати неког лепог дана.

Тако смо, рецимо, сазнали да је прошле године сваког месеца сваки од 80 запослених у Републичкој дирекцији за имовину имао прекоремени рад, укупно 22.352 сата мимо редовног посла, а да се не зна на шта је уложен. Или, Управа за заједничке послове републичких органа купила је од „Југопетрола“ бонове за гориво вредне 110 милиона динара без поступка јавне набавке и без закљученог уговора.

Министарство за рад и социјална питања, опет супротно закону, склопило је уговор са једном приватном фирмом о одржавању рачунарске опреме, вредну скоро 2,8 милиона динара. Једно друго министарство – за заштиту животне средине, исплатило је двома приватним фирмама 300 милиона динара за уништавање комараца и амброзије, а треће – Министарство економије и регионалног развоја, закључивало је уговоре о делу супротно одредбама Закона о раду, јер су плаћани људи са стране за послове за које постоје систематизована радна места и на њима запослени чиновници који примају редовне плате.

Међу сличним „пикантеријама“, али знатно вреднијим, су позајмљивања државних пара. Тако је јавним и другим предузећима 2005. и 2006. године, из буџета „на почек“ дато 13,5 милијарди динара. До данас паре нити су враћене, нити су предузете мере за њихову наплату. Слично се газдовало и новцем од приватизације: позајмљено је близу 15 милијарди динара (Железницама Србије, Електропривреди и другима), дугови су остали, а успут су истим предузећима одобравана нова задужења.

И тако даље и томе слично.

Ревизор је по закону дужан да без одлагања поднесе захтеве за покретање прекршajних поступака или кривичних пријава против одговорних појединаца. Иста обавеза подразумева се и за државног тужиоца. Информација о таквим „потезима“ за сада нема. Да ли ће их бити – чуће се.

Међутим, трагање за кривцима, ако га и буде, отежаваће или служити за изговор, то што су у контролисаној 2008. години биле две владе: у првој половини Коштуничина, у другој Цветковићева. У таквим ситуацијама, друга искуства нам говоре, обично бива да одговорних нема, али бар ће пучанству – које се ословљава и као порески обвезници – бити јасније какве цвећке, поштењачине и моралне громаде има у власти коју сама бира.

НАЈПЛЕМЕНИТИЈИ ПОДВИГ ГОДИНЕ

Све Боротине кћери

ВЛАДАН АТАНАСИЈЕВИЋ,
МАЈКРОСОФТОВ ШАМПИОН

ВОЈИСЛАВ СПАСИЋ,
ПРВИ ТЕНОР КРАГУЈЕВЦА

ЖАРКО ПАВЛОВИЋ,
ШУМАДИЈА РАДНИЧКИ 1923

Дух софтвера
и душа
Крагујевчанина

страна 18.

Опера рођена,
сада корак
по корак

страна 20.

Не идемо
нигде, сем
у Прву лигу

страна 26.

www.merkur.rs
MERKUR
OSIGURANJE
est. 1798

Београд, Радничка 42, Крагујевац, Тел: 034 302 798

Galerija nakita
Dani

Reciklaža kertridža i tonera
dobar kertridž
mir u kući
Refill M

Karađorđeva 51, www.refillm.com
Tel. (034) 33 77 99 (034) 34 01 03 (064) 287 64 60

telefoni
za 1 dinar

Карикатура: Горан Миленковић

ДРУГА СТРАНА

Сајам и цицелеле

Пише Драган Рајчић

Куд се деде део пара пореских обвезника, буџетска инспекција још није успела да похвата по надлежним министарствима. Једноставно, пошто је народу узето и црно испод ноктију, имало се, могло се. Паре и иначе најбрже нестају кад гладни треба да нахране сите јер су њихови апетити највећи. Главно да се у Влади око тога још нико није узбудио. А и било би заиста незгодно да поред народа, који је већ велико пролупао јер му нису све козе на броју, у таквом стању у Европу стигну и они који толико брину о нама и то само зато што њима на броју нису све наше милијарде.

Њихово неузбуђивање вероватно почива на премиси да толике паре нико тачно и не може да похвата, а ако им се баш понека милијарда и омакла тамо где не треба пореским обвезницима би у перспективи штета могла да буде надокнађена једним лепо сročеним извињењем. Јеби га, људски је грешити и иначе, а камоли кад си на власти! А ако опљачканим грађанима ни то не буде довољно, онда би наши европејци могли да формирају нову буџетску инспекцију која би то боље пребројала, и онда би и вуци били сити и све овце на броју. тј. козе.

Тако је, уосталом, и овде код нас пре неку годину једна ревизорска комисија на челу са дипломираним инжењером мерила ширину и дубину неких путева, па кад се испоставило да је ем уско, ем плитко, наши локални европејци заменили су је једном другом, након чега су путеви моментално увећали своје габарите. Хвала Богу, и то је прошло без великог узбуђења, сви актери су живи и здрави, једино не знам у каквом су стању дотични путеви јер ме помало страх да туда наиђем.

Са тих путева овде прелазим на градске и приградске улице које су, једном сам нешто о томе већ писао, немерљиви ресурс овог града, далеко значајнији од фабрике аутомобила. Треба их само све претворити у паркиралишта и тако склопити „паукову“ мрежу. Ја сам предлагао да се наплата паркирања врши до Десимировца или Драче, на пример, али видим да локални европејци на томе и сами брзо раде. Већ су стигли до зграде Сајма, а одатле, опет Богу хвала, ни до Десимировца није далеко. Ја се, за потребе овог текста, ипак заустављам код поменуте локације.

Ту је ових дана био и сајам аутомобила. Иако тамо нисам био, разумем значај догађаја. А нисам био из личних разлога. Оно што бих тамо видео после бих морао да сањам пар деценија док не изађемо из ове светско-наше кризе (копродукција! - оп. аут.), а за моје ментално здравље било би боље да дотле своје снове задржим под контролом, тј. на 'лебу и млеку.

На сајму, међутим, био је мој комшија Жика. И вратио се лут као рис. Прво помислих да су га у оној гужви оцепарили, али, паде ми опет на памет: шта па њему да нађу у цепу. И шта је он тражио на сајму, кад на оном његовом тридесетогодишњем кршу ни једну гуму не може да замени, није ми се указивало. Он сам ми је све објаснио. Ишао да види шта би купио ако на лутрији ухвати премију. Ал' му све пресело. Ипак га оцепарили! И то испред хале - паркирање сто динара! Вишеструко скупље него у самом центру, а он се, вели, тамо задржао свега петнаестак минута. Толико му је требало да изабере ауто за свој лото листић.

Ко је ту отимачину организовао, Сајам или градски челници, он није ни покушао да сазна. Толико се наљутио, вели само да му је било дошло да некога од њих потегне ципелом јер је баш тог дана, нађавола, гледао и скупштински пренос.

Иако у шали, занимало ме је зашто то није и урадио. Зато, вели, што је тамо био у папучама. Једине ципеле које има остале му код шустера на редовном годишњем ремонту!

АНКЕТА ЈЕСТЕ ЛИ ИЗВРШИЛИ РЕЗЕРВАЦИЈУ ЗА ДОЧЕК НОВЕ ГОДИНЕ?

М. Игњашовић

Срђанка Јаношевић, пензионер:
- Немам навику да негде идем, а ни пара да је променим.

Драгана Јаковчевић, ученица:
- Имам планове за дочек са пријатељима из дома за ученике „Артем“.

Лука Ковачевић, ученик:
- Видећу са пријатељима, још је рано.

Данило Пејановић, дипл. економиста:
- Радим нон-стоп, немам времена за проводе.

Јевимија Димитријевић, домаћица:
- Провешћу новогодишње празнике у кругу породице, али репризу у хотелу.

Бојана Марковић, ученица:
- Хотел „Шумарице“, чим пусе карте у продају.

Драгица Марковић, чувар изложбе:
- Знам своје финансијске могућности, седећу код куће.

Радосав Калафировић, сликар:
- Резервисао сам провод у кући, али не знам чијој.

Саша Димитријевић, струковни економиста:
- Резервисао сам породично, код родитеља на селу.

CityVision
MESTO OGLAŠAVANJA USPEŠNIH!
LED EKLAN U CENTRU GRADA

NOVA ERA
PROJEKTOVANJE OGLAŠAVANJA

Bilbordi kakve ste oduvek želeli!

TOP LOKACIJA:
STROGI CENTAR KRAGUJEVCA
Najprometnija radionica i početak pešačke zone

POZOVITE
302-852
i uz nagradni kod: "kgnovine" dobićete 10% popusta za reklamu

Deda Mraz je već stigao!

PUNTO CLASSIC
STARO
za **NOVO**

POPUST 1000 €
kamata 4,5%

Svakom kupcu poklon bluetooth uređaj

ZASTAVA PROMET
ARENA
Kragujevac

ZASTAVA PROMET-ARENA MOTORS
Lepenički bulevar 33, Kragujevac
034/502 010, 034/502 025;
call center 0800 034 035
fiat@arenamotors.rs, www.arenamotors.rs

FIAT

И штедљив и развојни

ПРЕДЛОГ БУЏЕТА ГРАДА ЗА 2010. ГОДИНУ

Планирани приход од 6,86 милијарди динара на нивоу је овогодишњег умањеног буџета, уз повећање од само пет–шест одсто. У трошењу средстава завешће се мере штедне, а развојни карактер буџет је задржао јер ће се више од трећине прихода употребити за инвестиције

Пише Милош Пантић

Крагујевачки градски буџет који је последње три године растао по стопи од 20 посто и у том периоду је готово удвостручен, у наредној години неће моћи да настави са увећањем, јер је актуелна привредна ситуација, обележена рецесијом, наметнула нове услове. Зато је, према Нацрту буџета за 2010. годину, који је усвојило Градско веће и он ће се као Предлог буџета наћи пред одборницима Скупштине града у децембру, предвиђено да приходи за идућу годину буду 6,86 милијарди динара.

То значи да се предвиђени приходи задржавају на нивоу овогодишњег буџета, који је умањен ребалансом, уз повећање од само пет–шест посто, чиме ће и потрошња из градске касе у наредној години бити у знаку штедне и умањена трошкова где год је могуће.

Највећи део прихода чиниће изворни градски приходи у износу од 4,67 милијарди динара, док ће уступљени приходи од Републике бити 1,55 милијарди, а трансферна средства из државног буџета 627 милиона динара, што говори да је буџет планиран са ослањањем највише на сопствене изворе.

Код изворних градских прихода највише средстава планирано је да се уберу од продаје добара и услуга, односно продаје грађевинских локација потенцијалним инвеститорима, и то 3,16 милијарди динара, док је од накнаде за уређивање земљишта предвиђено да се наплати 700 милиона динара. Члан Градског већа за инвестиције и развој Небојша Васиљевић каже да ће у условима економске кризе бити тешко да се оствари овај план и прода толико локација, али да су очекивања да ће се ова пројекција ипак остварити.

Амбициозна инвестициона улагања

Код потрошње буџетских средстава предвиђено је да највише новца оде на текуће расходе, и то 4,28 милијарди динара, од чега на расходе за запослене 1,21 милијарди, за коришћење услуга и роба 1,36 милијарди, субвенције 530 милиона и дотације 485 милиона динара.

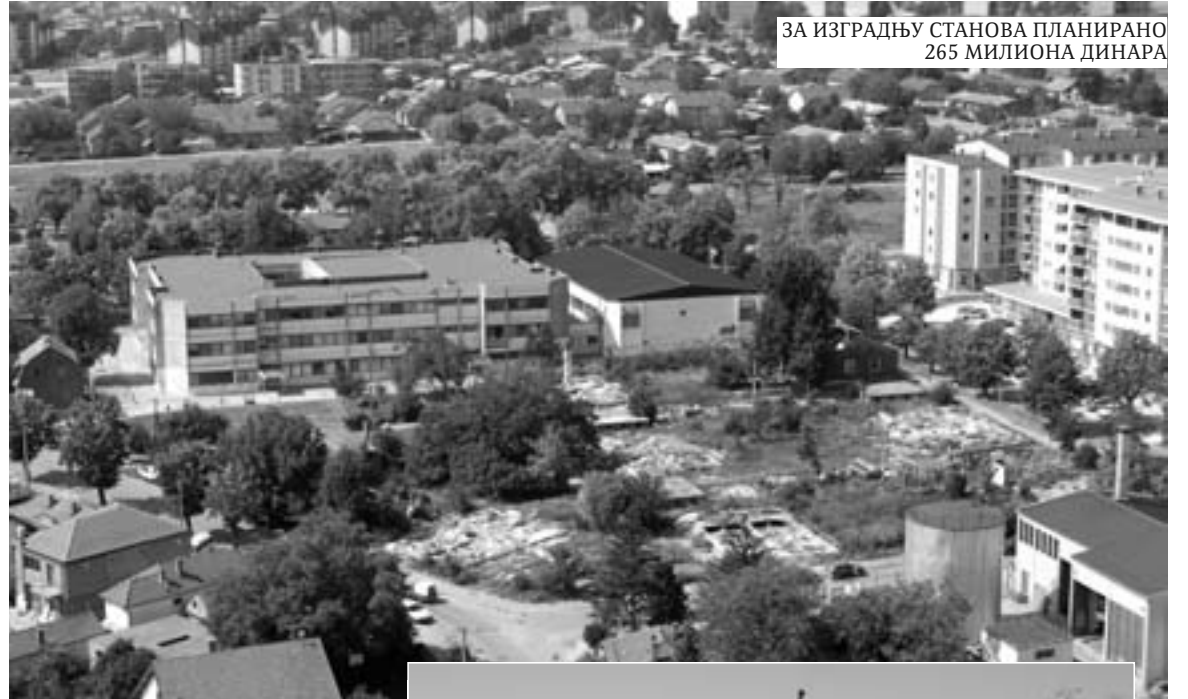
Највећа уштеда, како је објашњено на седници Градског већа,

заправо ће се постићи тиме што ће плате запослених у градској управи и предузећима и установама које се финансирају из буџета у наредној години бити замрзнуте.

Преостали део буџета, који износи 2,35 милијарде динара, утрошиће се на инвестициону градњу, односно финансирање капиталних објеката, што значи да ће се више од трећине буџета уложити у развојне пројекте, чиме овај буџет и у условима рецесије задржава развојни карактер, речено је на седници Градског већа.

Од свих средстава предвиђених за градњу планирано је да Градска управа за инвестиције и развој уложи у своје пројекте 945, 7 милиона динара. Према предлогу буџета, у стамбени развој биће уложено 279 милиона динара, и то у изградњу станова Градске стамбене агенције 265 милиона, расељавање Авалске улице 12 милиона динара и у монтажне објекте из програма „Хелп“ два и по милиона динара.

Далеко више средстава ова Градска управа инвестираће у развој заједнице, и то 270 милиона динара за подизање зграда и грађевинских објеката. У Предлогу буџета планирани објекти подељени су у три групе. Тако се наводи да ће се ова средства уложити у изградњу Оперативног техничког центра „Водовода“, Завода за хитну медицинску помоћ, јавне гараже, објекта ФИЛУМ-а и још једног објекта.

ЗА ИЗГРАДЊУ СТАНОВА ПЛАНИРАНО 265 МИЛИОНА ДИНАРА

Небојша Васиљевић:

Код градње Завода за хитну медицинску помоћ очекујемо да 50 посто средстава буде уложено из НИП-а, али се још не зна да ли је тај пројекат одобрен. Слично је и са градњом зграде ФИЛУМ-а, где опет град треба да има иницијална средства, ако инвестицију обезбеди надлежно министарство

Под ставком „реконструкција“ наведено је да ће се средства уложити у објекат у Улици краља Петра, купатила у Бањи Вољавча, објекат „Пионир“ и електро мрежу и лифтовска постројења. Трећа ставка, „почетак градње“, односи се на нову Аутобуску станицу и Амбуланту број 4, уз улагање у откуп објеката и неке мање инвестиције.

Већ на први поглед види се да је 270 милиона динара недовољно да се све набројано изгради, реконструише или започне градња, јер тим износом не би могло да се покрије ни петина наведених инвестиција.

За отпремнине 30 милиона

Небојша Васиљевић објашњава да то што су сви ови објекти побројани под ставком капиталне инвестиције не значи да ће град учествовати у њиховој комплетној градњи. Код јавне гараже или Аутобуске станице, на пример, град планира да уђе у градњу кроз партнерство јавног и приватног сектора, за шта се отварају и законске могућности.

Такође се и код градње затвореног базена, за шта је у буџету предвиђено улагање 150 милиона динара, предвиђа овакво партнерство, где ће град инвестирати у онај део објекта који ја за јавну употребу, док ће за други, комерцијални део покушати да заинтересује приватне инвеститоре.

Када су у питању инвестиције у објекте где улагање приватног ка-

ЗА ГРАДЊУ ГРАДСКИХ УЛИЦА ПРЕДВИЂЕНО 935 МИЛИОНА

питала није могуће, они су наведени у списку инвестиција, јер је потребно дати оквир у буџету за улагање иницијалних средстава града, док преостали део средстава треба да уложи држава.

Када је реч о Завода за хитну медицинску помоћ, ми очекујемо да 50 посто средстава буде уложено из НИП-а, али се још не зна да ли је тај пројекат одобрен код надлежног министарства. Такође, и код градње објекта ФИЛУМ-а град мора да предвиди иницијална средства, а инвестицију треба да обезбеди надлежно министарство. Код градње Амбуланта број 4 инвестиција није толико велика да град не би могао да је заврши, али је у склопу тог објекта предвиђена градња школског и дејчег дис-

панзера, тако да су и овде градска средства само један део, каже Васиљевић.

Новина у буџету за наредну годину је и планираних 30 милиона динара за отпремнине радницима градске управе који ће током 2010. морати да оду са радних места као вишак, а у складу са државним мерама за рационализацију државне управе. Васиљевић каже да се за сада предвиђа да ће, према мерилима које су дали надлежни државни органи, око 250 запослених у градској управи и установама културе бити вишак и да на њихове отпремнине треба да се утроше ова средства.

Вишак радника у делатностима које нису у директној функцији управе, као што су чистачице, портيري и возачи, решаваће се уредом и на други начин, формирањем привредних друштава у које ће прећи ови радници, али они који се определе за ову варијанту неће моћи да добију отпремнине, закључује Васиљевић.

Иначе, за инвестициону градњу објеката далеко више средстава предвиђено је да се уложи кроз пројекте Предузећа за изградњу града, и то 1,74 милијарде динара. Тако ће за изградњу уличне мреже бити утрошено 935 милиона динара, за инфраструктурне објекте 580 милиона динара, а за водоснабдевање 235 милиона динара.

Из буџета за 2010. годину за програме културе биће издвојено 344 милиона динара, за спортске организације 235 милиона, медије 58 милиона, основно образовање 163 милиона, средње образовање 154 милиона и Универзитет 12 милиона динара.

НОВА УЛАГАЊА У ОПЕРАТИВНОТЕХНИЧКИ ЦЕНТАР „ВОДОВОД“

СТАРА-НОВА ИНИЦИЈАТИВА О ГРАДУ КАО ЗАЈЕДНИЦИ ОПШТИНА

Град остаје у команди

Крагујевачки „еспевци“ обновили су стару иницијативу да се град подели на пет општина, пре свега због равномернијег развоја, али у другим градским странкама не виде да би нова организација локалне самоуправе имала ефекте

Пише Слободан Цупарић

Крагујевачки Градски одбор Српског покрета обнове и одборници ове странке поднели су иницијативу Скупштини града да се Крагујевац подели на пет градских општина: Стари град, Аеродром, Станово, Пивару и Страри. Децентрализација градске касе, и потреба за равномерним развојем града главни су разлози за подношење ове иницијативе, каже се у саопштењу за јавност СПО-а.

Циљ ове иницијативе је суштинска децентрализација и ја волим да употребим један нови термин: декрагујевизација Крагујевца, вели Милан Урошевић, председник ГО СПО. – Пошто све политичке странке причају о децентрализацији Србије, можда је прво потребно урадити декрагујевизацију Крагујевца, како би онда имали право да тражимо децентрализацију Србије и њену суштинску децентрализацију. Мислимо да

је за град ове величине потребно да има пет општина, а да се у будућности и те општине поделе на још мање. Знамо да Шпанија има око 10.000 општина, Француска близу 40.000... Потребно је власт спустити на што нижи ниво како би грађани могли успешније у њој да учествују, образлаже Урошевић.

Прича није нова, а на какав одјек наилази у другим странкама које у граду имају парламентарни статус – проверили смо у њиховим партијским руководствомима.

■ Неће проћи

Владан Јовановић, потпредседник Градског одбора ДС у Крагујевцу, каже да је ова иницијатива легитимна и да подразумева поделу града на општине по предлогу који је учињен пре седам година, када је то била обавеза према Закону о локалној самоуправи из 2002. године. Међутим, подела града на општине никада није заживела, а разлога за то има више.

– Сматрам да није неопходно да имамо већи број општина да бисмо

имали равномернији развој свих делова града. Но, уколико једна озбиљна и стручна анализа говори у прилог томе да ће се град Крагујевац развијати у наредном периоду у тој мери да то подразумева и другачију организацију административног апарата, не бих био против тога да се локална самоуправа организује у оквиру више општина. Али, том би проблему приступио систематично, каже Владан Јовановић.

Владан Вучићевић, први човек „Нове Србије“ у Крагујевцу и одборник у градском парламенту, тврди да је иницијатива о подели града на пет општина „у овом тренутку смешна“.

– То је фарса једне странке која не може да испуни своја предизборна обећања дата грађанима и странке која неће да критикује злоупотребе локалне власти у којој се налази: скупе радове, инвестиције које су стале... Без децентрализације касе цабе можете да имате пет, десет, педесет општина! Нити ће то да прође, нити ће Скупштина града то да разматра, уверен је Вучићевић.

И по речима Милете Поскурице, народног посланика и члана Председништва Српске напредне странке, образложење предлагача ове иницијативе крајње је бесмислено, јер тај вид децентрализације није

ни по чему сврсисходан. Пре је то начин за удомљавање вишка администрације који постоји сада у једној централној градској општини, због чега такву одлуку не би требало подржати.

– Бољу приступност грађанима може да се обезбеди ако ефикасније функционише постојећа градска општина. То утицавање је сасвим провидна манипулација пред спровођење Закона о рационализацији локалне самоуправе, тврди Поскурица.

Председник крагујевачких социјалиста Обрен Бетковић подсећа да је ова иницијатива старијег датума, али се у међувремену видело да формирање више општина не би било повољно за град. Оно би довело до новог оптерећења, јер би неминовност била да општине траже и своје скупштине, председнике, администрацију... Тако би било увећавање чиновничког апарата, што је у овој ситуацији непојмљиво, те је отуда и иницијатива СПО-а изненађујућа, каже Бетковић.

■ Политички став

– Формирани су савети месних заједница преко којих се остварују права грађана у Скупштини града. Да нема њих можда би се могло разговарати о формирању једног броја општина, али поставља се питање како их формирати – културно, историјски, географски? Ако већ желимо да причамо да је Крагујевац регионални центар, онда га треба правити тако да Кнић, Баточина, Лапово, Топола, Аранђеловац, Јагодина и Рековац буду општи-

МИЛАН УРОШЕВИЋ О ДЕГРАГУЈЕВИЗАЦИЈИ

не града Крагујевца, каже Обрен Бетковић.

Портпарол „Заједно за Шумадију“ Зоран Палчић не би се, како каже, изјашњавао о иницијативи Српског покрета обнове, пошто је види као партијску идеју о којој је сазнао из средстава јавног информисања. Ту се не види никаква подробнија анализа која би оправдала иницијативу, неко стручно мишљење – сем политичког става, каже Палчић.

– Ја могу да изнесем став „Заједно за Шумадију“ да је Крагујевац један од лидера децентрализације у Србији. Извршио је децентрализацију града кроз месну самоуправу. Откако је „Заједно за Шумадију“ на власти у граду, имали смо у два наврата изборе за савете грађана месних заједница. Претходна градска власт је, подсетимо, укинула те изборе и фактички угасила функционисање месне самоуправе, а ми смо је вратили. Она је добар вид децентрализације града, јер савети грађана имају изузетно велики утицај при доношењу планова за развој града за сваку буџетску годину, апострофира Зоран Палчић.

ВЛАДАН ЈОВАНОВИЋ

ВЛАДАН ВУЧИЋЕВИЋ

МИЛЕТА ПОСКУРИЦА

ОБРЕН БЕТКОВИЋ

ЗОРАН ПАЛЧИЋ

ГРАДСКЕ ДАЖБИНЕ У НАРЕДНОЈ ГОДИНИ

Скупља рента

Рачуни за накнаду за коришћење градског грађевинског земљишта биће увећани од Нове године за 20 одсто, како за грађане, тако и за привреду. Тиме ће град у наредној години инкасирати 600 милиона, односно сто милиона динара више него ове године.

Истовремено, наредна године биће и последња у којој ће се плаћати земљарина. Већ 2011. године грађани ће ову дажбину плаћати као врсту пореза на имовину, што ће практично значити и далеко веће износе на рачунима.

Начелница Пореског одељења Мирјана Јевђић Станарчић објашњава да се вредност бода по ме-

Наредне године земљарина ће бити скупља за 20 одсто, али ће грађани последњи пут плаћати накнаду за коришћење грађевинског земљишта. Уместо тога, од 2011. године, обрачунаваће се накнада за право својине, односно порез на имовину

тру квадратном, што је основица за коначно обрачунавање ренте, утврђује на основу планираног износа за инвестиционо одржавање града.

– Програмом за уређење града планирано је 600 милиона динара. Да би се обрачунала рента треба узети у обзир цео овај износ и ставити у пропорцију са 70, од-

носно 30 одсто, за правна и физичка лица, чиме се добија вредност бода по метру квадратном, који се после множи са површинама. Додуше, за прошлу и ову годину у буџету је био планиран исти износ за комунално одржавање града, али је као основица за ренту за 2008. узето 400, а ове године 500 милиона динара, каже Мирјана Јевђић Станарчић, напомињући да ће наредне године бити извршене све припреме за замену, па ће 2011. уместо накнаде за коришћење земљишта грађани плаћати накнаду за право својине или порез на имовину за градско

грађевинско земљиште.

Наиме, Уставом је предвиђено постојање јавног, приватног и заједничког власништва, као и стављање у промет грађевинског земљишта, а

око 360 милиона, док је од комуналних такси приходовано 80 одсто планираног износа.

Са друге стране, од 47.000 обвезника порез на имовину платило је око 40 одсто грађана, што је незапамћено лоша наплативост. Због тога су у октобру градски порезници послали 20.000 опомена свима који дугују од две до 10 хиљада динара, не би ли грађане подсетили да плате ову обавезу. Иако камата за неизмиривање пореза износи 23,5 одсто на годишњем нивоу, а после опомена следе решења о принудној наплати, наплативост није повећана.

Законом о планирању и изградњи спроведено је претварање права коришћења у право својине, односно постављен је правни оквир за интегрисање накнаде за коришћење у порез на имовину, при чему се инсистира на тржишној вредности грађевинског земљишта.

То значи да ако неко поседује кућу у граду на плацу од пет ари, при чему је вредност ара на тржишту, рецимо, 20.000 евра, а целог плаца 100.000 евра, од 2011. мораће да плати реалан порез, односно далеко више него што је до сада плаћао накнаду за коришћење.

Начелница Пореског одељења, која је и члан републичког законодавног одбора, тврди да се овакав начин обрачунавања пореза примењује у свим европским земљама, а крајњи циљ је да центри у свим градовима постану пословни центри.

Г. БОЖИЋ

ПОРЕЗ НА ИМОВИНУ

Без промене у 2010.

Висина стопе за порез на имовину и у наредној години остаће иста и поред тога што су Крагујевац и Врњачка Бања једини градови у Србији који су ову стопу смањили са 0,40 на 0,30 одсто. Врњачка Бања је, међутим, вратила на ранији ниво, а Крагујевац није, иако се испоставило да овај потез није дао никакве резултате. Нити је повећан приход, нити број пореских обвезника.

– Остали смо при томе да се не мења висина пореске стопе, јер ће ускоро доћи до измена закона о порезима на имовину, које се односе на пореска ослобађања и пореске кредите. У овом тренутку још увек не знамо колика ће бити пореска обавеза за 2010. годину, док не буде извршена измена закона. Пореска стопа, дакле остаје на истом нивоу, али питање је да ли ће и пореска ослобађања остати у истом проценту. Пријаве пореза на имовину примају се до 31. марта, до када би требало да буду извршене планиране измене, које ће претпостављам, утицати на висину пореза, каже Мирјана Јевђић Станарчић.

УГОВОРГР АДАИ „ГЛ ОБАЛА“

Ново лице Колоније

УС таројр адничкој колонијиу ма рту нареднег динет реба дапоч неи зградња комплексаод 25. 000 квадрата, д аби к асније поредње гани као дуплов еџис тамбено-пословник омплекс

У Скупштини града у уторак су градоначелник Крагујевца Верољуб Стевановић, директор Представништва грчког инвестиционог фонда „Глобал“ и директор Предузећа за изградњу града Слободан Крунић потписали уговор о изградњи стамбено-пословног комплекса у Старој радничкој колонији. Према одредбама уговора градња од 25.000 квадратних метара треба да почне у марту наредне године.

Према речима директора Представништва „Глобала“ за Србију Душана Ковачевића, после завршетка овог мањег комплекса у Колонији треба да буде изграђен стамбено-пословни комплекс од 50.000к вадрата.

Крагујевчанима ћемо понудити савремени начин становања. Сваки стан ће имати свој затворени паркинг простор, а структура станова ће, пошто је комплекс флексибилан, зависити од интересовања купаца. Идејно решење комплекса је такво да ће тај део града, али и цео Крагујевац бити

препознатљив по овом комплексу, кажеК овачевић.

На питање новинара колико је поменути уговор „тежак“ и колико ће „Глобал“ инвестирати у ова два комплекса, Ковачевић је одговорио да се још није дошло до те фазе реализације.

Наша идеја није да градимо скупим материјалима, него да се ослонимо на младе и искусне домаће архитекте и изаберемо најбоље решење. Морам да кажем да

стицију, а „Глобал“ ће то учинити у марту. Поставили смо камен темељац за изградњу „Темпа“, чији су инвеститори озбиљно кренули у реализацију пројекта. Све то нам говори да је криза на крају или да полако престаје. Види се да су инвеститори заинтересовани, а ја велике инвестиције тек очекујем. Инвестицијом „Глобала“ и изградњом два велика стамбено-пословна комплекса Колонија ће свакако постати најлепши део

РУКОВАЊЕНА КОНП ОТПИСИВАЊАУ ГОВОРА

смо понуђеним решењима веома задовољни, тврди директор „Глобала“ за Србију.

Према речима Верољуба Стевановића, ова инвестиција је веома значајна за град.

„Нелт“ је започео своју инве-

Крагујевца. Имао сам прилике да видим идејно решење и то је изузетно, као и оно шта ће градити „Нелт“. Сигурно ћемо добити савсим друго лице тог дела града, закључио јеС тевановић.

М. Ђ.

САГРАДИЛИ „РО ДА ЦЕНТАР“, А ЛИНИ СУ НАПЛАТИЛИ

ПРОБЛЕМИ „Н ЕИМАРА“ И „Р АТКАМ ИТРОВИЋА“

Меркаџор дугује милионе вра

Према информацијама из грађевинског предузећа „Неимар“ пословни систем „Меркатор“ за извршене радове овој фирми и предузећу „Ратко Митровић“ дугује 973.133 евра. Због тога је прво пословодство ове две фирме, а потом и Штрајкачки одбор „Ратка Митровића“, у моменту закључења овог броја новина, позвало све раднике и новинаре на конференцију за штампу, која је требало да се одржи у среду 2. децембра у 14 сати у производном погону „Ратка Митровића“ у Индустијској зони.

У саопштењу за јавност, између осталог, пише:

„Поменути објекат није исплаћен. У овом тренутку се већ петнаест месеци на име извршених радова на поменутом објекту дугује „Неимару“ 973.133 евра, што

директно узрокује неизмирене обавезе према радницима и њихове егзистенцијалне проблеме. Желимо да скренемо пажњу на непоштовање пословног кодекса и непословност страних инвеститора према домаћој привреди. Такав однос прети да уруши једну стабилну домаћу индустрију и остави 350 људи без посла и на улици“.

У позиву Штрајкачког одбора наводи се следеће:

„Због ненаплаћених дуговања послодавац није у могућности да измири заостале плате за четири месеца и остала дуговања према радницима. У случају да се не изврши наплата од повериоца и не измире дуговања према радницима до 4. децембра, уследиће у понедељак, 7. децембра, протести испред „Р ода центра“.

ZASTAVA PROMET – ARENA MOTORS ponosno objavljuje da je

Chevrolet Cruze dobio maksimalnih pet zvezdica za bezbednost u Evropi

Najviši ikad ostvareni broj bodova na testovima prednjeg i bočnog sudara u istoriji EuroNCAP

Novi Chevrolet Cruze ove godine je drugoplasirani u zaštiti odraslih putnika

Крагујевачка фирма **ZASTAVA PROMET – ARENA MOTORS**, овлашћени дилер за продају и сервисирање возила OPEL, CHEVROLET, FIAT, ALFA ROMEO, LANCIA, FIAT PROFESSIONAL, IVECO, средином ове године добила је сјајно појачање – **Chevrolet Cruze** -automobil koji su kreirali, удруженим snagama, Chevrolet dizajnerski timovi iz čitavog sveta.

Савршеним изгледом и performansama, ovaj automobil sigurno privlači pažnju prolaznika, а у комбинацији са изузетно приступачном ценом и податком да је добио највише оцене од 5 звездица на бодовању од стране Европског програма оцењивања нових аутомобила (EuroNCAP), постаје јасно зашто је Cruze аутомобил који менја правила.

Према EuroNCAP, Cruze је забележио 79 бодова од могућих 100, чиме се сврстао међу најбезбедније моделе у класи путничких аутомобила. Cruze је постигао 96 одсто у заштити одраслих путника, чиме је ове године другопласирани, надмашивши сва тестирана возила из премиум класе.

Cruze је забележио максималних 16 бодова у предњем судару под углом и максималних осам бодова на тесту бочног судара са покретном, деформишућом баријером. **Cruze** је прво путничко возило са максималним бројем бодова на оба теста од како је EuroNCAP почео да оцењује понашање возила у сударима, 1997. године.

Независна европска организација за тестирање је уједно доделила и 7,3 од могућих 8 бодова Chevroletovom novom kompaktnom sedan vozilu u testu bočnog udara šipkom, што указује на

то да ојачана бочна školjka Chevroleta štiti putnike u slučaju bočnog udara. Nasloni za glavu modela **Cruze** су добро постављени тако да примaju snagu udara не дозволjavajući nagli trzaj glave prilikom udara otpozadi. **Cruze** је, на тесту, такође високо оцењен за заштиту деце и пешака.

"Zadovoljni smo izuzenim ocenama koje је **Cruze** добио за безбедност," рекао је Wayne Brannon, председник и генерални директор компаније Chevrolet Europe. "današnji rezultati potvrđuju да **Cruze** нуди безбедност која дефинише стандарде. Ово надопуњује његов смео стил, изврсне особине војње и руковања и одличну вредност добијену за уложени новач."

Cruze је раније добио оцене од пет звездица највише у класи у Аустралијском програму оцењивања нових аутомобила (ANCAP) и од Кинеског

programa ocenjivanja novih automobila (C-NCAP).

Безбедност модела **Cruze** почиње од његове чврсте структуре. **Cruze** поседује нови интегрални систем рам-каријере (BFI) који је допуњен фино подешеним деловима шасије. Са BFI системом, горњи стубови и рам су јединствене изведбе, нудећи повећано осећање чврстоће и стабилности.

64% структуре је изведено од челика велике снаге, уз обезбеђен висок ниво заштите. Ојачавање врата и затварање пртљажника, употребом ултра-снажних челика за B-стубове и ефикасни алуминијумски браници додатно обезбеђују максималну сигурност.

Cruze садржи читав спектар активних и пасивних безбедносних својстава каква

се обично налазе само на скупљим возилима, а која укључују:

- Електронску контролу стабилности
- Контрола вуће
- ABS
- Помоћ при паркирању
- Електронска дистрибуција коџионе силе
- Шест ваздушних јастука, укључујући вођачев, за сапутника, предње и задње ваздушне јастуке
- Подсећање за стављање сигурносног појаса, повлачење појаса, предзатежачи са ограничењем оптерећења седишта.

Сви заинтересовани купци и зајубљеници у аутомобилизам се о овом сјајном аутомобилу могу непосредно распитати у салону **ZASTAVA PROMET - ARENA MOTORS** Крагујевац, Lepenički bulevar 33, и лично се уверити да по овој цени не могу пронаћи бољи, новiji, пространији, опремијени, атрактивнији и безбеднији аутомобил.

СУДОВИ: РЕИЗБОР, СЕЉЕЊЕ, АТМОСФЕРА

Подгревање пред кључање

Наводно се већ зна које су судије реизабране, а које ће морати да се побрину за нови посао, али се то не саопштава да се не би још више усијала атмосфера у „кућама правде”. Због свега трпе и грађани који ће за правду коју чекају — морати да буду стрпљиви

Пише Елизабета Јовановић

У току су припреме за прелазак на нову мрежу судова и тужилаштва, која по закону треба да стартује 1. јануара. То је, међутим, довело до застоја у раду правосудних органа, јер судије не могу да заказују рочишта пошто немају распоред послова за наредну годину, а он реално и не може бити сачињен пре окончања реизбора носилаца правосудних функција и избора нових, који је у току. Њихов статус би, по речима в.д. председника Општинског суда Жарка Стевановића, требало да буде решен у наредних неколико дана. Док се то не деси, радиће се само предмети са назнаком хитности, углавном притворски, а сви остали ће бити у мировању.

Осим што је дошло до паузе у делу рада правосудја, створила се и нездрава атмосфера у читавој палати правде. Присутна је зебња због неизвесности око реизбора, па су неке судије своје професионалне активности свеле на минимум, а неке отвориле боловање.

Чиновници и намештеници, који тренутно вуку и највећи део посла око класификовања предмета, такође деле њихову судбину, пошто предстоји велики кадровски рез. О парничарима, који и онако годинама не могу да задовоље правду, нико и не говори, а управо они плаћају и највећи цех, јер се рочишта још од прошлог месеца заказују за фебруар наредне године, а питање је и да ли ће и тада моћи да се одрже.

Код адвоката су подељена мишљења. Док једни сматрају да у наредних шест месеци неће бити посла за ову браншу, те да ће дебло осетити промене по свом цепу, други оптимистично кажу да ће све морати да профункционише до фебруара. Ако се буде мало и каснило, није страшно, јер су и онако рочишта безброј пута одлагана.

Председник овдашње Адвокатске коморе Звонко Марковић чак прогнозира да ће све да дође на своје место средином јануара, па не зна чему толика забринутост колега.

Паника пред финиш

Иако се зна да су Високи савет судства и Државно веће тужилаца већ завршило листе кандидата, оне се још не саопштавају. Мишљење је да се циљано држе у тајности, пошто би многи који нису прошли дигли руке од посла пре времена, а тренутно им је сваки човек потребан.

МНОГЕ СТРАНКЕ У СУДУ И САДА
КАО НАЈВЕЋИ ПРОБЛЕМ ВИДИ
УЗАЛУДНО ЧЕКАЈУ

ЖАРКО СТЕВАНОВИЋ
КАО НАЈВЕЋИ ПРОБЛЕМ ВИДИ
- ПРОСТОР

колико у јединици. Све се ради у складу са Акционим планом спровођења програма и активности расподеле средстава за рад, опреме, архиве и предмета правосудних органа.

Да би се тај план спровео, министар правде донео је одлуку о формирању комисија и поткомисија за његову реализацију, тако да су сви судови били у обавези да је формирају.

Стевановић даље објашњава да фактички немају више радно време, пошто се ради дан-ноћ. Комисију чини 15 чланова, међу којима је и један број судија. Њихов је задатак да сваки предмет евидентирају, одреде вредност спора и

определе надлежни суд за поступање по сваком предмету. На челу те комисије налази се управо Жарко Стевановић.

Пошто је то огроман посао, судије немају времена за суђење. Сугестија је Министарства да се предмети прегледају и припреме за будућу надлежност и да се ураде одлуке у предметима који су пресуђени. Управо због тих послова судије поступају само у предметима који су по закону опредељени као нарочито хитни, каже Стевановић.

Предмети под катанцем

Посебан проблем је недостатак простора у Основном суду, где највећи део послова треба да се одради. Са друге стране, велика је непознаница ко ће од судија бити реизабран и ко ће да настави рад на започетим предметима у новом суду.

ШТА СА ВИШКОВИМА У АДМИНИСТРАЦИЈИ

Синдикат тражи исти третман за све

У раду судова биће знатно мањи број ангажованог административног и техничког особља. Шта са вишковима?

Једном броју запослених, по Акционом плану, прошлог месеца престао је радни однос, а питање осталог вишка запослених биће накнадно решено. Без посла ће остати углавном они који не нађу места у Вишем и Апелационом суду, каже в.д. председник Општинског суда Жарко Стевановић.

Иначе, у овом суду већ је 20 лица отишло и у подружним 14. Они су добили отпремнине, по једној од четири понуђене варијанте. То су углавном референти и намештеници. Они који не буду били изабрани за судије примаће још шест месеци плате у висини последње зараде.

У крагујевачком Округном тужилаштву савим је другачије стање. По речима тужиоца Дарка Полојца, нико се није

изјаснио да ће сам да оде с посла уз надокнаду, а у овом тужилаштву има 27 чиновника.

Мислим да те људе неће дирати, већ ће бити распоређени сходно струци. Нека радна места су по систематизацији угашена, али су зато нека друга отворена, тако да ће бити само прераспоредени, каже Полојца.

За селекцију судског особља формирана је посебна комисија одлуком министра правде. Жарко Стевановић претпоставља да ће комисији накнадно бити презентовани критеријуми за њихов одабир. Баш због немања критеријума примедбе има Драган Крстић, председник синдикалне организације Општинског суда, чије се радно место шефа општинских и заједничких служби такође гаси. Он каже да је 2.500 људи из правосудја Србије проглашено вишком. Министарство правде донело

СИНДИКАЛАЦ ДРАГАН КРСТИЋ ПРОГНОЗИРА ПРАВИ КОЛАПС

је Акциони план који предвиђа да се добровољно за одлазак запослени пријаве до 10. новембра. Ко се у року пријавио имао је право на социјални програм, а ко се није препознао у овој причи, а остане нераспореден, после Нове године отићи ће без надокнаде. Синдикат тражи исти третман за све.

До сада се јавило 1.100 запослених, а требало би још 1.400 да се отпусти. Сви они по Закону о раду одлазе из службе само са две плате. Синдикат је тражио да сви добију социјални програм, без обзира кад одлазе, јер су у ту сврху

већ издвојене паре из буџета, каже Крстић.

У првом кругу отишли су они којима је фалило две године до пензије или који су се на други начин обезбедили.

Министарство правде све запослене у правосудју држи на листи. Ни председник суда не зна да ли ће бити изабран за судију, исто је и са другим судијама, али и са нама службеницима и намештеницима. Та неизвесност и страх омогућава министру правде да ради то што ради, на брзину и без стратешких анализа. Са новим бројем људи немогуће је одржати процес рада, каже Крстић и то илуструје примером да већ 30.000 предмета чека на извршење, а то тренутно раде три референта, што је физички немогуће одржати. Он прогнозира прави колапс.

Синдикат је немоћан да нешто учини, јер се увукла неизвесност и страх код људи. Само протестима можемо да побољшамо социјални положај, каже овај синдикалац.

Урађена су тачна упутства да се предмети у свеопштем метежу не би губили.

Предмети се држе под кључем, по нумерацији и по опредељењу за даљу надлежност и у неком временском интервалу биће тако, каже Стевановић, али се не изјашњава колико то може да потраје.

Посебан проблем су општински судови који се гасе. Остају у Аранђеловцу, Тополи, Рачи и Баточини, али само као судске јединице при основном суду. Ту ће се обављати послови које буде одредио председник Основног суда, а делом ће њихова надлежност бити регулисана и новим судским правилником. Највероватније, радиће се овере, подношење поднесака и поступци у оном обиму који закон дозвољава.

Све зависи ко ће да остане у бившим општинским судовима. Интенција је, која се и хоће овим реформама, да судије иду ка предметима, да би се изједначила оптерећеност свих судија, каже Стевановић, објашњавајући да је до сада била велика разлика у обиму посла Општинског суда у Крагујевцу и подружних судова.

Такође, објашњава да предмете из Крагујевца не могу да пребацују, рецимо, у Аранђеловац, јер тамо има простора. Странке имају право да им се суди у месту где закон дозвољава, а не где је комотије. Све судије у будуће ће долазити на посао у Крагујевац, па одатле по потреби у Аранђеловац, Баточину...

Мали простор за велику машинерију

Са друге стране, поставља се питање како ће грађани знати у ком граду, у ком суду и код ког судије им се налази предмет.

Они који имају какова спор могу да се обрате судовима у којима су судови до сада били или да сачекају нови судски позив, каже Стевановић.

Ја видим и једну опасност за спровођење читаве реформе. То је недостатак простора. Основни суд захтева простор од 30 судница, што ми у овом тренутку немамо. Плус што је по новој систематизацији предвиђено да на једној судији дође судски помоћник или приправник. Где све њих сместити и омогућити да раде, пита се Стевановић.

Са његовом констатацијом слаже се и Дарко Полојца, руководиоца Округног тужилаштва, мада ће тужилаштво задржати свих 400 квадрата и остаће на истом крилу зграде. Међутим, и то је недовољно, каже Полојца, јер ће на истом простору морати да се сместе сва подручна тужилаштва, а и нова — апелациона.

За сад сви ћемо да будемо у овој згради, док се у згради Уреда не оспособи простор за тужилаштва. Већ је урађена комплетна пројектна документација, каже Полојца, али док се то не реализује, биће јако тешки услови за рад.

По његовом мишљењу, без обзира на све околности, тужилаштво ће бити много мобилније. Претпоставља и да ће се уштедети на мањем броју кадрова и правилнијој расподели предмета.

И служба тужилаштва већ је спремна за рад под новим околностима. Комплетни предмети ће се преселити почетком децембра.

Иначе, у Палати правде, не рачунајући тужилаштва, треба да се сместе 53 судије Апелационог суда и 135 других запослених, у Вишем 11 судија с председником и 44 чиновника, а у будући Основни суд 56 судија и 239 административако и техничког особља.

РАСПРАВА О НОВОМ ПРОЈЕКТУ МИНИСТАРСТВА ОДРЖАНА У КРАГУЈЕВЦУ

До 2012. Министарство планира да се суштински реформишу домови здравља, чији су оснивачи локалне управе, али ће у примени прокламованих принципа изгледа ипак бити тешкоћа

РЕФОРМА ПРИМАРНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Добили проблеме, али не и паре

Чак 70 одсто здравствених услуга грађани добијају у домовима здравља. Пре две године оснивачка права над њима пренета су на локалне самоуправе, али су оне, углавном, добиле само обавезе, пре свега ону да део свог буџета издвоје за инвестиције у домове здравља. Отуда се често може чути да су у здравству заправо децентрализовани само проблеми, али не и механизми за њихово решавање.

ДИЛС пројекат, који је Министарство здравља започело у септембру ове године, требало би да до 2012. обезбеди суштинску реформу примарне здравствене заштите. Циљ је да се домови здравља потпуно прегусте локалној управи, да их она информатизује, уведе систем изабраног лекара, а затим и промени начин награђивања лекара, који би требало да буду плаћени по броју пацијената, те на послетку и припреми саме установе за акредитацију.

Прошле недеље је у Крагујевцу потписан споразум између Министарства здравља, домови здравља и локалних управа којим би требало да буде обезбеђен први корак, а то је информатизација. Међу 57 градова и општина Крагујевца је, као домаћин, био један од потписника.

■ Умрежавање амбуланти

- Све амбуланте нашег Дома здравља би, захваљујући овом пројекту, али и средствима које је град обезбедио, требало да буду у потпуности умрежене. Ми смо ове године већ купили опрему вредну два милиона динара, а буџетом за идущу годину намеравамо да у информатизацију уложимо још 1.700.000 динара. Увођењем јединственог софтвера биће знатно олакшана администрација, рад лекара и медицинских сестара биће убрзан, избећи ће се дуготрајно попуњавање формулара и рецепата, а крајњи резултат требало би да буде увођење електронског картона, објашњава др Александар Живановић, члан Градског већа задужен за здравство.

Јединствени софтвер омогућиће не само умрежавање 24 крагујевачке здравствене станице и амбуланта, већ и њихово повезивање са филијалом Републичког завода за здравствено осигурање. За ову намену, поред новца из градског буџета, од пројекта који финансира Светска банка овдашњи Дом здравља добиће 37.500 евра.

Ово је, међутим, једино што ће Крагујевац добити од ДИЛС-а, који осим информатизације подразумева кадровско оснаживање, повећа-

ДР АЛЕКСАНДАР ЖИВАНОВИЋ

ње доступности осетљивим популационим групама, новац за унапређење квалитета, финансирање мањих грађевинских радова и низ других активности. Као образложење зашто Крагујевац није ушао у овај део пројекта од људи из Министарства могло се чути да је у питању био недовољан број превентивних акција. Чињеница је, међутим, да је таквих акција у Крагујевцу било, али су оне финансиране од стране Скупштине града и из других извора, а не новцем републичког Фонда, па оне нису ни регистроване.

- Срећом, у том другом делу, који се у четрдесетак градова Србије финансира из ДИЛС-а, нама помоћ није неопходна. Медицински факултет који имамо је добра кадрoвска база, а сами смо се потрудили да кроз различите пројекте обезбедимо доступност осетљивим групама. На пример, имамо одличну сарадњу са координатором за ромска питања, увели смо ромске медијаторе у Дом здравља и слично, каже др Живановић.

■ Пропусти и дилеме

Као циљ пројекта Министарство је апострофирало пружање додатне помоћи започетој реформи примарне здравствене заштите, оснаживање капацитета установа и крајњих корисника у смислу побољшања доступности, ефикасности, пра-

вичности и квалитета пружања услуга на локалном нивоу. Међутим, у самим компонентама пројекта постоје и неке нелогичности које ће сигурно морати да буду исправљене у ходу.

- Крагујевачки Дом здравља има врло разуђену мрежу здравствених станица. Трудиле смо се да сеоском становништву обезбедимо доступност отварањем сеоских амбуланти. Међутим, то ће нам, када буде започето са применом капитације у финансирању запослених створити проблеме, пошто је евидентно да лекари који раде у сеоским амбулантама неће имати довољан број пацијената. Уколико се будемо одлучили за могућност да један лекар покрива више амбуланти тај проблем ће бити решен, али ће такође бити створен нови – повећање трошкова превоза и мању доступност здравствене заштите за сеоско становништво, каже др Живановић.

Оно што је такође испуштено из вида јесу превентивни центри. У крагујевачком Дому здравља их има неколико, али их нови систем уопште не препознаје. Комплетан превентивни рад и саветовање пацијената би по новом систему требало да преузму изабрани лекари, а питање је да ли ће они за ову врло важну делатност када је здравствено просвећивање становништва у питању уопште имати времена када их систем приморава да скупе што већи број пацијената како би зарадили своју плату. Све у свему, уколико Министарство заиста жели да суштински децентрализује систем здравствене заштите мораће мало да се осврне и на сугестије и искуства оних којима даје задатак да смернице спроведу у дело, али и да са локалним управама заиста поделе „део колача”. Наиме, од момента када је крагујевачкој локалној самоуправи „дато старатељство” над Домом здравља све што је рађено урађено је новцем града. Од такзованих трансферних средстава намењених здравству из Републике није стигао ни један једини динар.

Марија ОБРЕНОВИЋ

ЗА ГРАЂАНЕ КРАГУЈЕВЦА

Стиже 9.888

Децу, труднице и хроничне болеснике на вакцинацију ће позивати њихови изабрани лекари путем телефона

У оквиру прве испоруке вакцина против новог грипа у Шумадијски округ ће стићи 19.400 доза, а у самом Крагујевцу моћи ће да се вакцинише 9.880 грађана. Први круг вакцинације трајаће од седам до 14 дана. Вакцинацију ће, према плану крагујевачког штаба за праћење епидемије, спроводити Дом здравља, Завод за медицину рада и Институт за јавно здравље.

По речима др Александра Живановића, члана Градског већа задуженог за здравство и шефа Оперативног штаба за епидемије, прве вакцине добиће запослени у здравственим установама, јавним службама и најугроженије групе – деца, труднице и хронични болесници.

- Да би се избегло стварање гужви по амбулантама планирали смо да пацијенте који спадају у неку од најугроженијих категорија на

вакцинацију позивају њихови изабрани лекари путем телефона. Позиви ће, такође, бити упућивани и путем локалних медија. За вакцинацију деце, трудница и хроничних болесника биће задужен Дом здравља, каже др Живановић.

ПРЕДАВАЊЕ О ВИРУСУ А Х1Н1

Вакцина н свемогућа

Свако ко је у протеклих два месеца имао симптоме као што су бол у грлу, слабост, висока температура и слично слободно може да рачуна да је прележао свињски грип, каже др Миланко Шеклер

Вирус А Х1Н1, од кога тренутно страхује читав свет, настао је комбинацијом северноамеричког и евроазијског хуманог вируса грипа и свињског вируса који међу овим животињама кружи још од 1998. године. Када би државе улагале у истраживање вируса који се јављају међу овим и другим животињама могле би се предупредити многе болести код људи.

Ово је само један од кључака прошлонеделног предавања др Миланка Шеклера, вирусолога Ветеринарског специјалистичког института „Краљево”, које је на Природно-математичком факултету организовало Српско биолошко друштво „Стеван Јаковљевић”.

Предавање под називом „Пандемијски вирус инфлуенце А Х1Н1 – основни принципи заштите здравља вакцинацијом” организовано је како би разрешило неке дилеме око вакцинације. Др Шеклер се, међутим, потрудио и да на јасан начин, кроз двосатно предавање које је одржао у препуној сали, бројним чињеницама пре свега разбије страх од новог вируса. По његовим речима, срећа у

ДР МИЛАНКО ШЕКЛЕР

несрећи је то што се вирус најпре проширио у Америци, најразвијенијој земљи света, па је врло брзо изолован.

- Срећа је и то што по природи своје грађе вирус А Х1Н1 није предодређен да буде мутаген. Вируси који су изоловани код пацијената у Србији готово су идентични по структури онима у Америци. Поклапање је чак 99,8 одсто, што значи да се за ових пола године, колико кружи међу људима, он није ни мало променио, објашњава др Шеклер.

Чињеница да је у Европу стигао у сред лета такође је добра, пошто је омогућила државама да се при-

ComTec

ibanskih rudara 3
Tel. 30 48 80 30 11 15

ovlašćeni distributer
Canon

you can
Canon

Ovlašćeni servis
OPV
Tel. 034 231 408

Ов акцина

ПРЕМИНУЛА
ПЕДЕСЕТДВОГОДИШЊА
ЖЕНА

Још једна жртва грипа

Крагујевчанка В.С., стара 52 године, преминула је прошле суботе од последица новог грипа. Она је 4. новембра примљена на Грудно одељење, а већ сутрадан је због погоршања стања пребачена на интензивну егу.

По речима др Андреје Обадовић, пи-ара крагујевачког Клиничког центра, пацијенткиња је све време била у тешком стању, а дисала је уз помоћ респиратора.

- Пацијенткиња није имала раније дијагнозе, односно није познато да ли је В.С. лечена од неке хроничне болести, каже др Обрадовић.

Иначе, протеклог викенда у Србији је чак пет особа умрло од новог грипа. Последњих пет смртних исхода регистровано је 27. и 28. новембра код пацијената из Голупца, Беле Цркве, Крагујевца, Новог Сада и код пацијента из Ниша са тешком клиничком сликом грипа који је био лечен на ВМА у Београду.

епидемије у периоду 15. до 21. новембра број регистрованих сумњи на грип је 222, а акутно-респираторних инфекција је 1.917, што указује на смањивање број оболелих.

М. О.

ије

преме. Овај вирус је, наиме, изузетно неопоран у спољној средини, што је препрека да са њим у старту у контакт дође велики број људи.

- Ипак, само у једној капљици коју оболели искашље има милион честица вируса. Иако је у Србији потврђено свега неколико стотина случајева обољевања, број људи који су овај грип прележали у последњих неколико месеци много је већи. Наиме, свако ко је у протеклих два месеца имао симптоме као што су бол у грлу, слабост, висока температура и слично слободно може да рачуна да је прележао свињски грип, пошто сезонског грипа готово да није ни било. Иста је ситуација и са људима код којих је извршено узорковање, али је резултат негативан. Вирус се заправо излучује из организма свега седам дана и само узорак који је узет у том периоду је валидан, каже овај вирусолог.

Овај вирус се, за разлику од птичјег, који је био актуелан пре неколико година, лако преноси, али није толико патоген. У ризичну групу код које се могу очекивати теже последице спадају срчани болесници, оболели од хроничних болести респираторних органа, шећерне болести и болести бубрега, као и труднице и деца испод две године старости.

- Занимљиво да је више од половине особа старијих од 60 година имуно на овај вирус. Сматра се да је то због тога што је педесетих година сличан вирус грипа био у оптицају, па су ове особе већ са њим биле у контакту. Деца испод две године су, са друге стране, и по природи посебно угрожена, пошто са вирусима нису имала контакте, к а ж е д р Ш е к л е р.

Овај стручњак помало је скептичан према опште важећем мишљењу да од свињског грипа највише оболевају и умиру млађи људи. Наиме, само америчке статистике говоре у прилог ове чињенице, док је у Европи и код нас ситуација обрнута. Смртни исход је забележен готово само код људи који су већ боловали од неких хроничних бо л е с т и.

- Чињеница је и то да није било услова за проглашење пандемије, али је у овом случају Светска здравствена организација одустала од неких критеријума и променила правилник како би она ипак била пр ог л а ш е н а.

Овај међународно ангажовани

стручњак за праћење птичјег грипа упозорава и да ова вакцина, као ни друге, није свемогућа и не штити 100% дсто.

- Од момента примања вакцине потребно је две седмице да би се у организму створила антитела. Она је најфикаснија у периоду од седам недеља, а након тога број антитела почиње да пада и сматра се да штити највише три месеца. Чињеница је то да су произвођачи, због немогућности да произведу довољне количине вакцине како би задовољили тражњу, одустали од специјално гајених јаја и почели да је праве на обичним кокошијим јајима. Поред тога, она садржи десет пута веће количине супстанци за подизање имуног система од обичних вакцина, а при том је испитана на свега 60 добровољаца, об ј а с н и о ј е д р Ш е к л е р.

Ипак, упркос неким упозоравајућим подацима, овај стручњак подсећа да су захваљујућим вакцинама искористене многе опасне болести, попут дечије парализе и великих огиња.

М. О Б Р Е Н О В И Ћ

МНОГОЗ А И Н Т Е Р Е С О В А Н И Х З А П Р Е Д А В А Њ Е П О З Н А Т О Г В И Р У С О Л О Г А

СТАМБЕНА ЗАДРУГА
„НАПРЕДАК“
КРАГУЈЕВАЦ
Ул. Краља Александра I Карађорђевића бр. 103

ОСНОВАНА
1974

Обавештавамо будуће купце да смо започели изградњу, уговарање и продају станова и локала на локацији Змај Ловина бр. 45.

Локал од 38,80 м²
у Танаска Рајића
бр 5, Зграда укњижена

Гаранција банке
за примљене авансе

КОНТАКТ ТЕЛЕФОНИ
034/335-959
034/335-106

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО
ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
ЦЕНТАР доо Крагујевац

Радно време од 7 - 15 сати

Благајна у центру:
7 - 18 сати - радним данима
7 - 13 сати - суботом

ПОСЛОВНИЦЕ:
Кнић 510 - 197
Рача 751 - 262
Баточина 842 - 311
Лапово 853 - 710

ЕД Електрошумадија
Крагујевац

Централа 307 - 200
Дежурна служба 335 - 195
Прикључци 307 - 368
Пријава стања и
рекламације 370 - 300

ПРОДАЈА ЗАВРШЕНИХ УСЕЛЈИВИХ СТАНОВА

Informacije: 034 337 702, 063 606 369

Potrebna lokacija u centru

Struktura stanova: 22m² 24m² 36m² 38m² 46m² 67m²

Opremljenost stanova:

1. PVC petokomorna stolarija VEGA - Nemačka
2. Aluminiјumske roletne sa termoizolacijom
3. Grejanje na gas - gasni kotlovi HERMAN - Nemačka
4. Aluminiјumski radiatori FONCTAL - Italija
5. Uvozna keramika prve klase
6. Hrabrov parket (Slavonski hrast)
7. Belumna kanalizacija REHAU - Nemačka
8. Cevna mreža za vodu REHAU - Nemačka
9. Klima uređaj - split sistem
10. Interfon i video nadzor
11. Sigurnosna vrata
12. Kablovska televizija i internet
13. Nužno svetlo (u slučaju nestanka struje)
14. Podzemne garaže i parking mesta

Lokacija: Braće Poljaković 23

ЗАПОШЉАВАЊЕ У ШКОЛСТВУ

Последњу реч има директор

И по конкурсу и у случају хитне замене радника, када се он не расписује, ко ће се примити у радни однос одлучује директор школе, пише у закону. Тако решење, међутим, отвара многа питања и сумње

Пише Јаворка Станојевић

Када је после петогодишњег чекања из Националне службе за запошљавање добио позив да се јави на разговор за посао магистар ликовне уметности Драган Барлов понадао се да би коначно могао доћи до радног места. Као препоруку за замену професорке Политехничке школе, која је отишла на трудничко боловање, донео је ЦВ који је, поред дипломе магистра и високе просечне оцене на студијама (9,5), садржао и податке о великом броју изложби на којима се доказао као уметник чија дела заслужују пажњу. Сматрајући да ће му таква професионална биографија лако отворити врата учионица, на разговор са директором отишао је пун наде.

Разговор, међутим, није текао онако како је млади уметник очекивао, јер га директор школе Сениша Којић, како тврди, није ни питао за стручне квалификације, али га је охрабрило питање да ли би још истог дана могао да узме дневник, па је нестрпљиво чекао позив. Телефон, међутим, није звонио ни тог, ни следећег, нити било ког дана. Када је коначно он позвао школу добио је информацију да је примљена друга кандидаткиња.

■ Поштовање закона

Разочаран начином на који је завршен избор, Барлов се обратио медијима и инспекцијским органима, али је тамо добио одговор да је све урађено по закону.

Неограничено право да по сопственој вољи, процени, или можда препоруци, изабере кандидата за замену директор Сениша Којић, али остале његове колеге, црпи из Закона о основама система образовања и васпитања, који предвиђа да се у случају хитне потребе за ангажовањем замене одсутног радника избор може извршити без конкурса. У таквом случају, према слову закона, меродавна је једино реч директора, који није дужан никоме да образлаже разлоге на

ДРАГАН БАРЛОВ СЕ НАДАО ПОСЛУ

основу којих је донео одлуку. Конкурс, додуше, није потребан само у случају да се замена ангажује на период до 60 дана. Управо на тај члан се позива Којић, правдајући свој корак хитношћу.

Пошто је колегиница отишла на боловање, ђаци су губили часове, па није било времена за расписивање конкурса. Због тога сам од Службе за запошљавање тражио да ми пошаљу неколико кандидата. Послали су троје и ја сам, после консултације са сарадницима, одабрао кандидаткињу која завршила ФИЛУМ са просеком 9,62. Висок просек и повољан утисак који је оставила као особа која би могла бити погодна за рад са децом пресудили су да је изаберемо.

То су били једини критеријуми, јер да сам хтео да доведем свог рођака или пријатеља не бих тражио од НСЗ да ми шаље кандидата него бих га позвао телефоном и рекао му да узме дневник, објашњава директор Којић, уз напомену да ће ако трудничко боловање професорке ликовне културе потраје дуже од 60 дана бити расписан конкурс за њену замену на који сви, па и Драган Барлов, могу да се јаве.

Овај уметник ће у том случају морати да одмери има ли сврхе јављати се на конкурс и покушати да се допаднеш директору који те већ елиминисао. Суштина је, наиме, у томе што и у случају када се радно место у школи попуњава

путем конкурса директор има последњу реч. Избор кандидата се, додуше, врши у сарадњи са Школским одбором који даје своје мишљење, али директор није у обавези да га прихвати. Једина кочница може му бити став синдиката, јер Посебни колективни уговор предвиђа да синдикална организација мора дати „зелено светло“ за пријем новог члана колектива. Уколико стране не постигну компромис последњу реч о избору даје министар.

■ Сумње у регуларност избора

Из свега што пише у Закону јасно следи да је пут до радног места у просвети, које због чињенице

да је држава једини поуздан послодавац постаје све пожељније, наћи начин да обезбедите наклоност директора.

Чињеница да се одлука о томе ко ће добити шансу да ради један од друштвено најодговорнијих послова ставља у руке једног човека отвара бројна питања.

Два најважнија су: могу ли директори, који су у највећем броју случајева на функцију дошли захваљујући партијској подршци, остати имуни на страначко кадроване у државним институцијама, односно притиске и да ли је законодавац толику власт директору дао због поверења, или лакшег манипулисања.

Могуће је, додуше, да има директора који су спремни да забораве ко их је довео у фотелу, па залегну иза кандидата који има најбоље оцене, или покаже побољшану способност за рад са децом, али је тешко да такви дуго остану на функцији.

То су истине које знају сви који покушавају да се ухлебе у образовању. Због тога свако од њих тражи чланску карту, или дебелу партијску подршку странке на власти која, како тврде, има цену.

Пошто тај пут није нимало другачији од онога којим иду остали претенденти на државне јасле нико и не мисли да би такво кадроване требало доводити у питање. Проблем је, међутим, што на овај начин систематски урушавамо образовни систем. Јер, ако је свеједно ко ће држати дневник онда не може да чуди што наша деца показују очајне резултате на међународним тестовима. На крају, и директори су само људи које, ма били и најчаснији, понекад могу понети лични разлози.

ЗАКОНСКЕ НОВИНЕ

Тестирање наставника

Нови Закон о основама система образовања и васпитања, који је ступио на снагу почетком септембра, предвиђа да сви кандидати за рад у основним и средњим школама морају проћи одговарајуће тестове психолози способности. Тестирање, које врше психолози Националне службе за запошљавање, има за циљ да процени у којој мери је кандидат способан да ради са децом и ученицима. Према речима шефа одсека за професионалну оријентацију и планирање каријере крагујевачке Филијале НСЗ, психолога Снежане Томашевић, најбитније је да кандидат има добре вербалне способности и особине личности потребне за рад са ученицима и добру општу информисаност. Као посебне препреке за добијање позитивног мишљења психолози НСЗ-а наводе повећану агресивност и разна анксиозна стања. Мишљење психолога се мора тражити сваких шест месеци. Они који нису задовољили, у случају про-

мене околности, или позитивног ефекта лечења, тестирање могу тражити и пре овог рока.

Законодавац није предвидео трајну дисквалификацију, али у НСЗ кажу да они који неколико пута не задовоље добијају савете да покушају да се баве послом који им више лежи.

Снежана Томашевић каже не зна колико њихово мишљење утиче на одлуке директора, јер им школе не достављају информације о томе кога су изабрале. Бољи резултати теста нису основ за жалбу у случају да радну књижицу добије неко са мањим бројем бодова, јер тестирање служи једино као полазна основа за одлучивање.

Новина је и да школа пре расписивања конкурса мора тражити одобрење начелника Школске управе. Ово одобрење нужно је због провере да ли у другим школама има запослених са мањим фондм часова који би евентуално могли да попуне упуражњено радно место.

НОВИ ДИРЕКТОР ОШ „СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ”

Вршилац дужности Живорад Томић

неправилности у школи и наложили да се оне исправе и да Школски одбор расправља о одговорности директора. Када је Школски одбор одбио да расправља о одговорности директора, Скупштина одлучује да уведе привремене мере.

Након постављања привременог Школског одбора од

стране Министарства просвете уследила је реакција Савета родитеља и дела запослених у школи који су покушали да оспоре његову легитимност због тога што им није дата могућност да изаберу своје представнике. Од представника локалне самоуправе и Школске управе могло се чути да то у оваквим случајевима и није законито, пошто се ради о ванредној мери.

Савет родитеља и део запослених ће, изгледа, ипак истрајати у у својим захтевима. У прошлонедељном саопштењу наводе да „новиименовани Школски одбор угрожава функционисање и рад ове просветне установе”. Уколико нико од надлежних не поступи по њиховим захтевима запослени најављују потпуну обуставу рада за четвртак, 3. децембар, наводи се у саопштењу.

М. О.

Наставник српског језика у Основној школи „Светозар Марковић” Живорад Томић постављен је, прошле недеље, за вршиоца дужности директора ове школе. Томића је на то место именовано привремени Школски одбор, након разрешења дугогодишњег директора Милета Станића. По речима начелника Школске управе Радојка Дамјановића, Школски одбор сада има рок од шест месеци да распише конкурс за новог директора школе.

Међутим, сва је прилика да се бура, подигнута након одлуке Скупштине града, која је на септембарској седници разрешила стари и поставила нови привремени Школски одбор, избором вршиоца дужности неће стишати. Да подсетимо, смени Школског одбора претходила је контрола локалних и републичких просветних инспектора, који су у свом извештају констатовали низ

ОД ИДУЋЕ ГОДИНЕ

Потврда о безбедности школе

Да би се добио сертификат о безбедности школе морају се испунити одређени критеријуми, које су предложили полицијска, локална и школска управа

Све крагујевачке основне и средње школе које задовоље прописане стандарде добиће сертификате који ће гарантовати да су безбедне, а да би лакше задовољиле услове за то добиће мапу пута коју су сачинили Савет за безбедност и Полицијска управа.

Стандарди су дефинисани на основу анализе безбедности у периоду од 2005. до 2008. године и анкете у којој су учествовали директори свих основних и средњих школа у граду. Резултати су показали да су у наведеном периоду у 33 градске школе, које похађа око 23.000 ђака, забележена 223 прекршаја и 312 кривичних дела. Преступи се најчешће догађају понедељком, средом и четвртом у периоду од 10 до 18 сати, а у 90 одсто случајева починиоци су деца. Најчешће је реч о дрском и безобзирном понашању. Међу кривичним делима предјаче крађе (53 одсто), оштећење туђе имовине и лаке телесне повреде.

Најнебезбедније место је учионица, у којој се догађа чак 44 одсто свих инцидената, затим школска дворишта (31 одсто) и свлачионице (13 одсто). На улици

НАЈВИШЕ ИНЦИДЕНТА ДОГАЂА СЕ У УЧИОНИЦАМА И ШКОЛСКИМ ДВОРИШТИМА

и у близини школе догађа се око осам одсто преступа, а наставничке канцеларије биле су место инцидента у 4,4 одсто случајева. Најчешће се краду мобилни телефони и новац и уништава школска имовина.

Дела везана за насиље углавном се односе на туче и обрачуне.

Међу прекршиоцима има 57 одсто пунолетних и 43 процента малолетника, а сваки четврти учесник није члан школе у којој се инцидент догодио.

Имајући у виду ове показатеље стручњаци крагујевачке Полицијске управе, уз подршку локалне самоуправе и Школске управе, у предложеној мапу пута уврстили су две групе активности. У прву су сврстане оне које

би требало да превенирају делинквентно понашање бољим организовањем слободног времена свих ученика и посебним програмима за оне који показују склоност ка асоцијалном понашању, а у другу мере неопходне за повећање сигурности школских објеката и окружења.

Школе које претендују на добијање сертификата безбедности требало би да имају ограду и сигурносне камере, као и да евидентирају све посетиоце. Улаз и излаз се морају закључавати, један наставник мора свакодневно да дежура у ходнику, а свлачионице се морају опремити ормарићима који се закључавају. Предвиђено је, чак, и да се поставе детектори за метал како би се спречило уноше-

ње ножева и оружја. Планирано је одржавање тренинга за управљање учионицом намењено просветним радницима. Посебна новина односи се на увођење родитељских патрола које би чинили родитељи волонтери одевени у флуоресцентне прслукe. Процена је да би само њихово присуство позитивно утицало на боље понашање ученика.

Пројекат сертификације требало би да буде завршен до 25. децембра. Једном добијен сертификат биће подложен провери, па се може догодити да га школа и изгуби, као што ће и оне које накнадно задовоље услове моћи да добију ову врсту потврде безбедности.

Ј. СТАНОЈЕВИЋ

НОВИНА У СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ

Помоћ малолетним преступницима

Почео са радом Дневни боравак, први такве врсте, намењен старијим малолетницима који су повратници у вршењу кривичних дела, а којима је изречена мера појачаног надзора органа старатељства

Прошле недеље је, при Дечјем дому „Младост“, почео да ради Дневни боравак за децу и омладину са проблемима у понашању, први те врсте код нас. Реч је, заправо, о експерименталном пројекту Завода за социјалну заштиту, који ће се реализовати у наредних шест месеци, а потом ће, највероватније, постати стална услуга социјалне заштите. Њу ће моћи да користе малолетници који имају, као што каже само име боравак, проблеме у понашању.

Како је у Крагујевцу, као и у осталим градовима у којима је евидентан пораст малолетничке делинквенције, проблем младих са поремећајима у понашању, то је овај Дневни боравак замишљен као место на коме ће се радити на унапређењу и одржавању квалитета живота младих у њиховој социјалној средини. То је, заправо, превентивна мера за малолетнике који су потенцијални кандидати за смештај у неку од васпитних установа, односно спречавање њиховог одласка у неку од институција, каже Ивана Ракић, специјални педагог и координаторка Дневног боравак.

Саша Марковић, социјални радник, објашња-

ДНЕВНИ БОРАВАК ЗА МАЛОЛЕТНЕ ПРЕСТУПНИКЕ СМЕШТЕН У ДОМУ „МЛАДОСТ“

ва да је овај боравак намењен категорији старијих малолетника којима су изречене васпитне мере појачаног надзора органа старатељства:

У боравак их упућује Центар за социјални рад, који и изриче васпитне мере, а појачан надзор је последња мера у отвореној заштити, која долази након укора и појачаног надзора родитеља. Она се изриче малолетницима који су повратници у вршењу кривичних дела, а то су, најчешће, крађе, доношење лаких и тешких телесних повреда, насилничко понашање и слично, каже Марковић.

Малолетници који „зараде“ ову васпитну меру, која може „важити“ у периоду од шест месеци до две године, морају бити под стручним надзором Центра за социјални рад. Стручњаци ове установе саветодавно ради са њима

по индивидуалном плану и програму, сачињеним посебно за свако дете, у зависности од њихових афинитета, способности и могућности.

Пошто је реч о врло осетљивој категорији деце, врло је важно урадити план и програм рада „по мери“ сваког детета. Стручни радници најпре раде на јачању њихових позитивних особина, јер је важно да их малолетници прихвате. Зато они морају показати разумевање и интерес за живот малолетника, а тек касније критички разговарати са њима, објашњава Саша Марковић.

После оваквог, саветодавног, рада са стручњацима Центра за социјални рад, старији малолетници одлазе у Дневни боравак, „на праксу“, ако тако може да се каже. За сада у њему борави мања група малолетника (17 и 18 година), са којима два пута недељно раде специјално едуковани људи из Дечјег дома „Младост“. Уз помоћ васпитача, социјалног радника и специјалног педагога осмишљавају се индивидуални програми за сваког делинквентно повратника посебно.

Са корисницима Дневног боравак ради се, најпре, на пружању психо-социјалне подршке кроз едукативне радионице, у којима се ради на разрешењу конфликта, затим на контролисању емоција, на толеранцији, превенцији болести зависности, јер међу њима има и зависника, објашњава Ивана Ракић.

Пружа им се, такође, помоћ у учењу кроз развијање особина успешног учења и мотивације за рад у школи, али и за неформално образовање. У Дневном боравак имају и радно-окупационе активности, преко керамичке и столарске радионице, али се, исто тако уче, како да „паметно“ користе слободно време или како да, рецимо, науче да се друже са животињама.

Наши саговорници напомињу да је Дневни боравак за децу и омладину са проблемима у понашању тек стартовао, али се надају да ће ова социјална услуга убрзо постати уобичајена када су у питању малолетни преступници.

М. ЦВЕТКОВИЋ

УСПЕХ ДРУГЕ ГИМНАЗИЈЕ
Партнерски статус и донације

Друга крагујевачка гимназија је у уторак постала део немачке иницијативе „Школе: Партнери будућности“. Добијањем партнерског статуса сврстала се у мрежу преко хиљаду партнерских школа у свету и постала једна од образовних институција у Србији које под геслом „Разумевање, толеранција, креативност“ окупља немачка влада.

Заједно са статусом школа је добила донацију од пет хиљада евра, а очекује са да немачка влада истом сумом помогне унапређење наставе немачког језика и у наредне три године. Гимназија ће, такође, добити један од савременијих кабинета за стране језике на Балкану. Обезбеђене су и стипендије за троје ученика који ће сваке године усавршавати знање језика у Немачкој, а на тронедељно усавршавање у овој земљи може рачунати и један наставник немачког. Ученици могу поставити и интернет платформу, која ће им омогућити комуникацију са свим партнерским школама у свету.

Партнерски статус такође даје предност приликом уписа и конкурсана за стипендије на универзитетима у Немачкој.

Укључивање Друге гимназије у мрежу партнерских школа помогли су Амбасада Немачке у Београду, Гете институт и академска организација ДААД.

Честитајући Другој гимназији на испуњавању услова за стицање статуса партнерске школе, амбасадор СР Немачке у Србији Волфрам Мас рекао је да ова иницијатива ученицима из целог света даје могућност да комуницирају међусобно и са милионима људи који се служе немачком језиком. Према његовим речима, то је нарочито важно због чињенице да немачки као матерњи језик говори 100 милиона људи у Европској унији, што овај језик ставља испред енглеског по заступљености у Унији. Они који добро говоре немачки могу да обезбеде место међу 250 хиљада страних академаца који студирају на немачким универзитетима, а то ову земљу ставља на треће место у Унији по пожељности за високо образовање.

Ако се има у виду да је немачки други језик у свету по коришћењу у науци, да у Немачкој живи око 300 хиљада становника пореклом из Србије и да велики број најјачих страних компанија које стижу на ово подручје потиче из немачког говорног подручја онда је, према речима Маса, јасно колико предности пружа статус који је Друга гимназија успела да освоји у конкуренцији великог броја школа из града и Србије

Ј. С.

ЈАВНО САОПШТЕЊЕ „ЕНЕРГЕТИКЕ“

Тврде да нису загађивачи ваздуха

„Енергетика“ тврди да су нетачне и произвољне информације о томе да она загађује ваздух у граду, док је лист „Блиц“ прошлог викенда објавио текст у коме упућени саговорници наводе супротне податке

Пише Александар Јокићевић

Енергетика је крагујевачким медијима послала саопштење са циљем да демантује „учестале, нетачне и произвољне информације које се односе на квалитет ваздуха у Крагујевцу“. У њиховом саопштењу констатује се да Институт за јавно здравље свакодневно обавља мерење загађености ваздуха и ниједном није измерено ни приближно недозвољено загађење у граду, у било ком параметру.

У извештају за месец октобар пише да су средње месечне концентрације сумпор-диоксида износили шест нанограма по метру кубном (дозвољено је 150 нанограма), а да је максимално измерена концентрација азот-диоксида од дозвољених 85 нанограма износила 46 нанограма по метру кубном. У извештају Института за јавно здравље се наводи и да су средње месечне концентрације чађи од дозвољених 50 нанограма биле 15 нанограма по метру кубном. Измерене концентрације укупних таложних материја износили су 86,96 милиграма по метру квадратном на дан и, такође, нису прекорачиле дозвољене вредности (толерансе се до 450 милиграма). Наглашено је да према званичном закључку Института за јавно здравље није регистровано аерозагађење.

Осим тога, у саопштењу овог предузећа је потврђено да је 26. новембра „Енергетику“ званично посетила шеф одсека за заштиту од загађења Министарства за заштиту животне средине Љиљана Маринковић и у свом извештају „није на-

вела да, у било ком обиму и на било који начин, „Енергетика“ у атмосферу емитује пепео и чађ у недозвољеној количини или саставу. Такође, она није изрекла ниједну меру, нити дала препоруку за будуће деловање“, каже се у саопштењу.

■ Пет тона пепела

Саопштење се закључује подсећањем да је током ове године „Енергетика“ у пројекте екологије уложила преко 15 милиона динара, а поседује и највиши сертификат у области заштите животне средине ИСО 14000.

„Осим о квалитету грејања наших корисника, у сваком тренутку водимо рачуна и о заштити здравља Крагујевчана, међу којима су и запослени у „Енергетици“ и њихове породице,“ пише у саопштењу.

За „Енергетику“ су извештаји Института за јавно здравље, као овлашћене установе, једино меродавни. Међутим, према писању дневног листа „Блиц“, (викенд издање), процене еколошких стручњака су показале да у критичним данима из оцака „Енергетике“ изађе око пет тона пепела и чађи, који се наталоже по граду. Уз њих, ваздух се загађује и сумпор-диоксидом и азотним оксидима, наводи овај лист.

Љиљана Маринковић, шеф одсека за заштиту од загађења при Министарству животне средине, како пише у овом тексту, каже да је у контроли рада „Енергетике“ закључено да се у просеку 105 минута дневно користи мазут за „потпаљивање“.

„Машински факултет ради пројекат који треба да реши проблем загађења, и до следеће грејне сезо-

не мора да се уведе технолошка промена у цео систем грејања“, рекла је Љиљана Маринковић, према писању „Блица“.

■ Аутоматско мерење

У истом тексту овог дневног листа Данило Маринковић, руководилац Службе заштите у „Енергетици“, изјавио је да се „гас због високе цене већ две године не користи у котловима на локацији са које се снабдева две трећине потрошача“.

„Када би се за грејање, уместо угља, користио гас, цена коју би грађани плаћали била би већа за преко 200 одсто. Ми смо у овој години за екологију уложили 13,8 милиона динара. Само за ремонт електрофилтера је потрошено 1,5 милиона динара. Проблем са загађењем настаје када су температуре ваздуха више од 15 степени, јер се тада котлови само „потпаљују“ да се не угасе. Пошто тај процес тече уз помоћ мазута, електрофилтери морају да буду искључени, и онда све штетне материје излазе у ваздух“, изјавио је Маринковић за „Блиц“.

Да подсетимо, преко пута „Заставиног подрумчета“ у Косовској улици недавно је инсталирана аутоматска мерна станица за праћење квалитета ваздуха, четврта у Србији. Систем за контролу и праћење аерозагађења званично ће почети рад, према најавима, почетком децембра, након тест периода, и од

тог тренутка имаћемо анализу стања квалитета ваздуха као и прецизно одређивање локација са којих загађења долазе. На сваких десет минута станице ће слаати резултате у централну базу података Агенције за заштиту животне средине, а подаци ће бити доступни свим грађанима путем веб сајта.

У питању је најсофистициранија опрема, чиме смо практично ушли у Европу по питању мерења ваздуха, јер ће се овако добијени подаци размењивати у региону са одговарајућим институцијама и националним центрима суседних земаља.

Локација за крагујевачку мерну станицу одређена је намењено, налази се у самом центру града, близу индустријске зоне, постројења „Енергетике“ и највеће концентрације саобраћаја дуж Лепеничког булевару.

Резултати које буде дала ова мерна станица сигурно ће разрешити дилему да ли су у праву званичници „Енергетике“ или саговорници листа „Блиц“.

СОЛИДАРНОСТ

Таксисти у протестној вожњи

Крагујевачки таксисти, што због солидарности са колегама из свих градова Србије, што због одлуке Скупштине града о прописаној старости такси возила до 10 година, 1. децембра одржали су једночасовну протестну вожњу централним градским улицама.

Протест таксиста на нивоу Србије последица је новог закона, по коме и услуге такси превоза подлежу фискализацији.

У протестној вожњи учествује стотинак наших колега, а данас, након петодневних протеста против одлуке Скупштине града, практично почињемо и са другим видом протеста, поред сталних скупова испред градског парламента, каже Миодраг Тодоровић из гранског синдиката „Независности“.

Н.С.

ПОСКУПЕО ЗАКУП ГРАДСКИХ СТАНОВА И ЛОКАЛА

Усклађивање са инфлацијом

Јавно стамбено предузеће подигло цене закупа за шест одсто, што је уобичајено усклађивање са инфлацијом. Корекција је могла да уследи и почетком године, али је пролонгирана за крај, наглашава директор Славољуб Јелић

Градско веће је потврдило одлуку Јавног стамбеног предузећа да цену закупа градских станова и пословног простора повећа за шест одсто. По новом ценовнику закуп квадрата стамбеног простора кошта 235 динара (почетна минимална цена) без обзира на локацију, док је пословни простор зонирани. У првој зони закуп квадрата стаје 750 динара, у другој 347, трећој 287 и у четвртој 150 динара. На поменуте износе за закуп локала додаје се и ПДВ.

Директор Стамбеног предузећа Славољуб Јелић наглашава да скок цена од шест одсто представља усклађивање са инфлацијом које је предвиђено Меморандумом Владе Србије и планирано је у овогодишњем програму рада, тако да је могло да ступи на снагу и фебруара 2009. али, баш због закупаца, одлучено је да се поскупљење одлаже све до пред

крај године.

Наредне године неће бити повећања цена, али не би било домаћински да смо пропустили овогодишње дозвољено усклађивање са инфлацијом. Стамбено располаже са 59 станова, на различитим локацијама, а највише их има у насељу Централна радионица у Улици Јосифа Шнерсона, на Аеродрому у Незнаогу јунака и Љубе

НАЈВИШЕ СТАНОВА
ЗА ИЗДАВАЊЕ У ЦЕНТРАЛНОЈ
РАДИОНИЦИ

Вучковића, у Станову у Улици Љубе Богдановића.

Сматрам да су наше цене и овог тренутка, са повећањем, нешто ниже од цене која је актуелна на приватном тржишту. Закуп двопособног стана од 50 квадрата кошта отприлике 12.000 динара, на то се додаје око 200 динара, а олакшава-

СЛАВОЉУБ ЈЕЛИЋ,
ДИРЕКТОР СТАМБЕНОГ

јућа околност је и што се закупница наплаћује уз комуналне трошкове преко уплатница Система обједињене наплате. Извесно кашњење закупаца са уплатама се толерише, наводи Јелић.

Да су бољи станодавци од приватника сасвим сигурно илуструје и чињеница да Стамбено нема празних станова. Увек су у закупу, а уговор се, прописано је, обнавља на три године. Предузеће оглашава да се стан нуди у закуп, заинтересовани грађани шаљу затворене понуде, односно, најчешће динар или два више од почетне цене по квадрату. Међутим, актуелни купац има предност и уколико прихвати највишу понуду остаје у „свом“ стану.

Основни услов је да не дугују за закупнину и измирују комуналне обавезе, јер једино тако имају предност приликом закупа и могу рећи да имамо купаца који дуже од деценије живе у истом стану. Али, има и несавесних и Стамбено са друге стране има и великих потраживања, открива другу стану медаље Јелић.

Изражено у процентима предузећу увек дугује око 20 одсто закупаца стамбеног простора, а у цифрама то је 3,7 милиона динара кирије и још 1,5 милион за неплаћене комуналије. Код закупа пословног простора стање је још алармантније јер је дуг око 7,2 милиона, као и 1,7 милиона динара за комуналне трошкове.

Иако на први поглед изгледа да је рентирање уносан посао, да доноси чисту зараду, поседовање оваквог

фонда је велика обавеза и велико улагање. Осигурање које купац плаћа покрива трошкове од изливања канализације или оштећења електроинсталација, а одржавање станова је наша обавеза. Месечно заменимо два или три бојлера, што, наравно, кошта. Не желим да критикујем суд, али спор са закупцима може да се отегне, а ако говоримо о становима, на пример, догађа се да не можемо да наплатимо закуп, судимо се и још имамо додатне трошкове, јер морамо да исплатимо заостале комуналије како нас не би утужили. Код закупа пословног простора је још теже. Има примера да се судимо са предузећима која су отишла у стечај, прича Јелић.

Са друге стране, мада располаже са укупно 40 локала, тек неколицина је на атрактивним локацијама. Већина се налази у оквиру зграде у којој је и седиште Стамбеног предузећа у Николе Пашића 6, а у том склопу је и такозвани „адвокатски пролаз“ са низом канцеларија.

Покренули смо неке спорове, а код Управе за имовину ћемо поднети и захтеве за иселење јер имамо екстремних ситуација где нам за стамбени простор један купац дугује преко 500.000 динара и око 200.000 динара за комуналне трошкове, прецизира Јелић.

Баш због таквих ситуација, како се убудуће дуг не би нагомिलाо, од наредне године Стамбено предузеће ће дужницима зарачунавати и камату.

Александар ЈОКИЋЕВИЋ

ЖИТЕЉИ ШУМАРИЦА – УРБАНИ БУШМАНИ

Тако близу, а тако далеко

Због пар стотина метара незавршеног пута Улице Драгојла Дудића, која чим падне кише постаје непрелазна каљуга, уместо преко Станова и Вишњака, људи принуђени да иду на посао преко читавог града и путују више од 15 километара

Пише Зоран Мишић

У свом култном тексту, по којем је и његова прва књига добила име „Урбани бушмани“ колумниста Теофил Панчић је написао: „Не говорим ни о каквој егзотичној ствари: ради се о томе да овде сваки саобраћај замире кад падне 0.00000001 мл кише, јер се на путевима одмах стварају језера величине Онтарија“. Ко мисли да Панчић хиперболише може да скокне до крагујевачког насеља Шумарице, конкретно до Улице Драгојла Дудића, и да се на лицу места увери у истинитост његових речи. На једном делу ове неасфалтиране улице која води од Шумарице до насеља Вишњак и Станова буквално се налази прави Онтарио, али од блата.

У тренутку кад стижемо затичемо „стандардну“ сцену: трактор се заглавио и „мучи“ се да некако „исплива“ из мора блата. Улица која је била предвиђена за Северну обилазницу чим падне киша претвара се у каљугу као на руском фронту.

■ До грла у блату

– То је због тога што улица није завршена, каже нам Драган Љубичић, познатији по надимку Бамби, који живи у оближњој Гочкој улици.

К од моста на реци Угљешници на магистралном путу Крагујевац – Баточина почели су радови на регулацији и поплочавању речног корита на основу уговора који су закључили град и Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“.

Уговор по коме се за ове радове издваја подједнако, по 10 милиона динара, потписан пре месец дана. Реаговало се брзо јер је потребно поплочати 80 метара корита реке испод моста како би се, што је и предвиђено пројектом, заштитио од пропадања. Жури се из још једног разлога, јер Угљешница са уређеним коритом преко колектора треба да прихвати атмосферске воде са магистралних праваца и будућих индустријских зона у овом делу града.

Почетак радова обихтели су градоначелник Верољуб Стевановић са сарадницима и заменик директора ЈВП „Србијаводе“ Иван Живадиновић.

– Ово је изузетно значајан пројекат због проблема које град има када су у питању воде и буји-

Он се са Бубња у Шумарице доселио пре десет година и од тада, као и све његове комшије, муку мучи са љубретом и блатом у Драгојла Дудића.

Улица пролази кроз месне заједнице Шумарице и Станова. Ова два приградска насеља ваздушном линијом удаљена су свега триста-четиристо метара, али су због непроходности једног њеног дела житељи Шумарица принуђени да иду „около“, буквално путују преко читавог града, више од 15 километара до Станова.

– Ако имамо „среће“ можемо да

У ДРАГОЈЛА ДУДИЋА И ТРАКТОР СЕ ЗАГЛАВИ

БЕЗУСПЕШНА БОРБА ДРАГАНА ЉУБИЧИЋА БАМБИЈА

НА СВЕ СТРАНЕ МИНИ ДЕПОНИЈЕ

прођемо кроз Шумарице око „Фазанерије“, мада је и та рута дугачка пет-шест километара, али и тај пут постаје непроходан са првом кишом, па нам једино остаје да изађемо на милановачки друм, спустимо се до Медицинске школе, па одатле кроз цео Крагујевац до Станова, објашњава наш саговорник.

Његове комшије, које не желе да се представе, тврде да је до ове године ситуација у Драгојла Дудића „била још и гора“.

– Летос су људи из „Чистоће“ багерима поравнали улицу. Пре тога била је козја стаза, којом си могао да прођеш само ако имаш моћан трактор.

Ово је требало да буде Северна обилазница, широка 30 метара са четири траке. На жалост, никада није урађена. Да будем поштен, Становљанци су асфалтирали свој

део, али несложни Шумаричани нису. Нас су овде сви заборавили као да живимо у дивљини, огорчен је Бамби.

Његове комшије из Гочке и Драгојла Дудића не могу да „одлуче“ да ли је горе зими или лети.

– Лети је прашина од које не могу да се отворе прозори и смрад од самониклих депонија и цркнуте стокe. Ко год нешто ради у Крагујевцу, чим падне ноћ камионом изручи шут и отпад овде. Људи из „Чистоће“ летос су однели ђубре, али су „марљиви“ одмах наставили да под нашим прозорима лагерију сав свој отпад, жале се Шумаричани.

Житељи овог краја, на челу са Драганом Љубичићем Бамбијем, разговарали су са надлежнима из Предузећа изградњу града и градоначелником бар пет-шест пута.

улица реке Угљешнице урађена је још пре 30 година, а како се град развија неопходно је да се простор око реке, као и речно корито, регулише и санира. Осим тога, значај пројекта, који је и био пресудан, је чињеница да Угљешница протиче кроз две новоформиране индустријске зоне, „Сервис 2“ и „Сервис 3“, а планира се и формирање треће зоне пословања.

Заправо, комплетна инвестиција вредна је близу 65 милиона динара, и заједнички је финансирају са учешћем од по 50 одсто град и „Србијаводе“. Након заштите моста на путу Крагујевац – Баточина наредне године радиће се продубљивање 450 метара корита како би Угљешница прихватила атмосферске воде са будуће, прошле године започете, Петровачке магистрале и тиме штитила набројане индустријске зоне од поплава. Наставак радова обехан је за наредну годину, чим то временски услови дозволе.

А. ЈОКИЋЕВИЋ

ПОЧЕЛА РЕГУЛАЦИЈА РЕКЕ УГЉЕШНИЦЕ Заштита индустријске зоне од поплава

Поплочавање корита испод моста на магистралном путу Крагујевац – Баточина и земљана регулација 400 метара тока до ушћа у Лепеницу омогућиће прихватање атмосферских вода са магистралних праваца и из нових индустријских зона

це, јер када се заврши комплетан пројекат регулације, што се очекује наредне године, биће решени сви колектори који се уливају у реку Угљешницу. Самим тим решиће се и проблем атмосферских вода Улице Саве Ковачевића, Петровачке магистрале, индустријских зона, рекао је Стевановић.

Вредност планираних радова до краја године је 20 милиона динара, и њима је обухваћена део-

ница од око 400 метара, од којих су 80 метара бетонски радови испод самог моста, док остатак представљају земљани.

– Ове године определили смо се да урадим најризичнији део у самој зони моста, јер време и недостатак финансијских средстава нису дозволили да се цео пројекат заврши до краја године, објашњава Иван Живадиновић, истичући да је регулација корита ове крагујевачке реке један од најзначајнијих овогодишњих пројеката ЈВП „Србијаводе“.

Иначе, рег-

РЕГУЛАЦИЈА КОРИТА ДО УШЋА У ЛЕПЕНИЦУ

тар из Шумаричке улице, набраја Бамби.

– Шумарице су најлепши део града, али се у њега најмање улаже. Сем пар продавница, трафике и гвожђаре, немамо буквално ништа, ни амбуланту, ни апотеку, пијаца... До скоро смо били и без поште. За једну уплатницу морали смо да „бијемо“ чак до града. А све смо уредно плаћали, плацево, дозволе, уређење земљишта... Плаћамо порезе, али зашто, револтирани су људи из овог насеља.

– За један андол плаћам аутобуску карту од 70 динара, огорчена је једна од наших саговорница.

– Једино што имамо у Шумарицама је предиван ноћни поглед на Пчелице, које је Чиле средио к'о Холивуд. Увече сија к'о Лас Вегас, саркастичан је Бамби.

Ми смо се, ипак, осмелили да прођемо колима кроз каљугу у Улице Драгојла Дудића.

– Ако вам се оквасе свећице, „угасили“ сте га, опомињу нас Шумаричани.

Тих пар стотина метара од Шумарице до Станова, пречицом кроз реку блата, није мала авантура. Налећемо на табле са натписима „Пази цев!“ којима неко покушава да од моторизованих путника намерника заштити своју приватну канализацију. Блато се меша са фекалијама. По љубрету гмижу расни пацови. Из блата избисмо у храстов шумарак, сав „прошаран“ самониклим депонијама. Једна баш импресивна, сва од бачених замрзивача и фрижидера. Остале махом чине канте, кофе, цакони од цемента, боје, цигле, креч и шут.

Опет блато. И то охо-хо блато. Но, захваљујући умешности возача и „лади“, која је предвиђена за сличне ситуације по Сибиру, изваљачимо се из деонице Драгојла Дудића. Стижемо до Станова и асфалта. Претекосмо. Да нам је неко причао да ћемо се икада у животу обрадовати Станову, као месту од којег почиње цивилизација, отворено би му рекли: „Ала лажеш“!

– Урадиће се, урадиће се. Обезбавили су сви и – ништа, каже Бамби.

■ Шумарички „Камел трофи“

Међутим, далеко од тога да је ова улица једина проблематична у Шумарицама.

– Сем милановачког друма, на територији Месне заједнице асфалтиране су само три улице: Иве Андрића, Омладинских чета и Радашина Милашиновића, где живе локални функционери. Ево, оближња Улица Стеве Дорњошког је само земља. Ни остале улице не вреде ни две банке. Неке су мало подасуте, већина ни то. И то су урадили сами грађани, о свом трошку, као и уличну расвету, коју су „вукли“ скоро киломе-

МАЛА СВЕЧАНОСТ У ВАСЕ ЧАРАПИЋА

Послужење пре асфалта

Савет грађана Месне заједнице Стара радничка колонија свечано прославио завршетак дуго чекане реконструкције ове улице

Према првобитним плановима у понедељак, последњег дана новембра, требало је да се након потпуне инфраструктурне реконструкције превуче и завршни слој асфалта у Улици Васе Чарапића. „Асфалтна база је заказала“, саопштено је грађанима, па су радови померени за два-три дана, али не и предвиђена свечаност. Савет грађана Старе радничке колоније одлучио је да дуго чекану реконструкцију прослави и пре асвалтирања.

Председник Савета грађана Драган Беквалац потврдио је да је улица готова пет-шест година била у критичном стању. Дотрајали асфалт је додатно оштећен нешто интензивнијом грађњом стамбених објеката, у средишњем делу улице оштећена је и канализација, а након тога, током прошле године уследило је раскопавање због постављања нових топловода. Како то обично бива, том приликом уочено је да је и водоводна мрежа „зрела“ за радове и да азбестне цеви треба заменити савременим.

Због кризе буџета нова водоводна линија је урађена тек пре непуних месец дана, реконструисана је и оштећена канализација, а из градске касе је издвојено 2,5 милиона динара. Путари „Нискоградње“ су ових дана појачаним темпом уредили 251 метар улице, што кошта још 3,5 милиона динара и чека се још само да падне асвалт.

Али, свечаност је мање-више протекла без становника ове улице. Савет грађана је захвалан неимарима, али, на супрот томе, станари нису крили незадовољство. Било је, кажу, безброј захтева, вапаја, бара и блата док све није уређено.

А. Ј.

ОСТАЛО ЈОШ САМО АСВАЛТИРАЊЕ

**Dragi moji,
Pozivam vas da dodete**

**08.12.2009. Kragujevac,
kod Krsta od 18 do 20h**

**i upoznate Šuška, Miška, Duška, Uška i Njuška,
članove popularne Polarne družine.**

**Ponesite svoje zatvarače i zamenite ih za svog
omiljenog polarnog drugara.**

**Budite moji pomoćnici, pomozite mi da sakupim
poklone za naše drugare koji će se tome najviše
obradovati.**

**Donesite zaboravljene igračke, knjige, bojice, sve što
mislite da može da ih obraduje a ja ću se potruditi da
ih odnesem na pravu adresu.**

Neka čarolija praznika počne sa vama!

Vaš Deda Mraz

Deda Mraz

P.S. Otkrijte više na www.coca-cola.rs

Coca-Cola

ЉУДИК ОИМАЈЕ О ДУЗЕТА СВЕТОСТ

Поглед у свет од 60 милиметара

Мушкатле упр озору који је сто посто прекрила, но воградња” још се држе без сунца и светла. Држе се и људи у мраченој соби. Д окле?

Завривати у туђу спаваћу собу није пристojно. А тек ући у њу?

Једино оправдање је ако се тоу чинина по зивд омаћина.

Позив овим новинама стигао је „електронском поштом”. Уз фотографију трокрилног прозора кроз који се једино види зид од блокова, стајала је и порука: „Поглед у свет од око 60 милиметара, кроз једини прозор на соби, у кући брачног пара Матијасевића, Ул. Главна бр. 115”.

Крећемо да се уверимо. На почетку први проблем, јер у Ул. Главној постоје дупли бројеви на кућама: црвени још из времена кад је била Маршала Тита и плави – откад смо Тита избрисали. Разлике су драстичне. Коначно, Матијасевићи су на „дрвеном” 115, горе, близу почетка великог арка.

- Ето, то је наш поглед у свет, говори. 2

нам домаћина док улазимо у спаваћу собу. Да би се унутра видели и распознавали мора да буде упаљено светло, јер кроз једини прозор на соби, који је баш велики, нема шансе да уђе ни зрачак природне светлости. Сунчевим зрацима приступ је забрањен.

Као што фотографија говори, тик уз прозор је зид нове грађевине. Она је тек почела да „ниче”, а домаћини кажу, распитали су се, „комшијска” зграда имаће приземље, четири спрата и поткровље. Приземна кућа Матијасевића биће уз њу као па туљак.

Домаћин Матијасевић узима метар, ставља га на симс „зазиданог” прозора и зове нас да селом веримо:

- Одстојање је шест сантиметара. Проверите и сами. Или, да будем још прецизнији, 57 милиметара!

Тачно. Новоградња само што се није прилепила за зид и прозор њихове породичне куће. Онда заједно закључујемо да ће тај нови зид остати и немалтерисан, онако „егзотичан”, као

мозаик блок-цигле, јер ко би могао да се увуче у 57 милиметара и набаци малтер или изолацију од с тиропора.

- У свој муци, било је и збијања шала на наш рачун – да на „сиров” зид залепимо фото тапет. Знате оно, шума и поточић који жубори или зелена долина, а у даљини Алпи под снегом, к ажед омаћин.

Иначе, док није дошла ова „новоградња”, прозор Матијасевића „гледао” је на двориште у којима су биле породичне куће сличне њиховој. Али, појавио се новоградитељ, купио цео плац и сада увеликози да.

- Ми живимо у кући мојих родитеља, а пре тога су живели њихови, па њихови... Саграђена је пре више од сто година, али је од чврстог материјала и још у добром стању, прича домаћин Матијасевић.

Међутим, одмах потом се исправља, показујући на пукоштине по зиду које су се појавиле када је на градилиште у комшилuku стигла тешка механизација.

Све говори, дакле, да ће Матијасевићи морати да беже из „рођене” куће. Да се одселе. То што немају где – ко их пита.

Градитеље из комшилuku нисмо имали шта да питамо. Они су формално „чисти”. Показали би уредне дозволе, оверене папире, планове, габарите... То знају и Матијасевићи, али каква вајда од тога? Они ће остати са „погледом на свет од 60 милиметара”, у замраченој соби са испуцалим зидовима. То ће бити само њихов – приватни проблем.

И за крај – још један детаљ, који и слика показује. Саксије са мушкатлама и даље стоје на прозору, као и док их је грејало сунце. Још се држе цветови, мада су листови почели да жуте. Добро, дубока је јесен, па је и крај циклуса њихове вегетације.

- Нећу их склањати до пролећа. А после – ни сама не знам, са жаљењем констатује домаћин.

А домаћин на ову женску слабост према цвећу сурово додаје:

- Видиш да ћемо ти и ја, у овојтми ни, у венутип рењ их.

М. Ј.

НАЈПЛЕМЕНИТИЈИ П ОДВИГГ ОДИНЕ

Све Боротине кћери

Прота Милан Борота и његова супруга Ружица одгајили су и извели на пут педесет петоро деце. Заправо, они су прави родитељи двојице синова, а педесет три ћерке „донели” су им ветрови рата, током деведесетих, на простору бивше Југославије. Све су их брижно и без разлике однеговали са великом пажњом и љубављу.

Девојчице од пет до петнаест година, које су остале без једног или оба родитеља, са разрушених огњишта, рањених душа, нашле су свој дом усред Шумадије, поред дивостинског манастира, али и много више од тога. Дошле су из БиХ, Хрватске, Словеније. У сиротишту које је основала Црква пронашле су родитељску љубав и пажњу, коју су им несекундо пружали прота Милан и његова супруга Ружица, али и други људи великог срца. Успели су да им изврладају ране на души, недужној, нежној, дечјој. Школвали су их, извели на пут. И свака је отишла за својом судбином, али своје друге родитеље нису заборавиле.

За изузетно залагање у Дому „Свети Јован Крститељ” у којем су током 90-их однеговали 53 деце ратне сирочади са простора бивше СФРЈ, прота Милан Борота и његова супруга Ружица, који су и сами избеглице из Хрватске, из Карловца, добитници су специјалне плакете на избору за најплеменитији подвиг године, који традиционално организују „Вечерње новости”. Ово значајно признање биће им уручено 16. децембра у Београду.

■ Само да су живе и здраве

Почетком 1993. године, уз благослов владике шумадијског Саве, основан је дом за прихват сирочади са простора бивше Југославије. Најпре је две године радио у Тополи, а потом је премештен у манастир Дивостин код Крагујевца. Постојао је до 2007. године, док није збринут и последње од педесети тр ојеси рочади.

Прота Милан Борота је био управник тог дома, а његова супруга Ружица васпитачица. Била је пресрећна када јој је владика Сава поверио овај посао. У почетку је све сама радила, а касније јој је помагало још неколико жена. Милан и Ружица сада живе у згради Богословије у Крагујевцу. На столу у скромном стану пуно је слика, пи сама, р азгледница.

„По ко зна који пут прочитала сам вечерас ваша писма која ми увек загреју срце. Како је мој отац Милан? Како Саша, Јелена, Софија. Жао ми је што не могу често да вас виђам, али искрено једва чекам наш сусрет”, написала је девојчица која се вратила у Вуковар.

Свештеник Милан и супруга Ружица увек изнова прелиставају албуме, сећајући се сваке од девојчица. Знају напамет свако име, презиме, одакле је која дошла, шта је преживела и где је отишла.

Од деведесетих година рота Милан и Ружица однеговали су 53 девојчице пр остора бивше СФРЈ које су остале без једног или оба родитеља. Ове године однеговане мј есп ецијално признање за најплеменитији подвиг године

Последња се „отиснула” Вида Благојевић из околине Тешња. Пре две године усвојио ју је брачни пар из Печуја.

- То су моја, наша деца. Нисмо их одвајали од наших синова. Били смо, чак, према њима блажи, понекад попустљивији. Одлепшале су, хвала Богу, као голубице из гнезда. Већина њих основале су своје породице, неке се вратиле мајкама, запослиле. Све су живе и здраве, добри људи, говори прота подсећајући се својих штићеница.

Данас им се јављају из Беча, Трста, Сарајева, Новог Сада, Теслића, честитају Нову годину, Божић,

При спомињању њихових имена мешају се радост, сећање, туга. Сузек рену.

- Ако Бог да да се једнога дана сви опет сакупимо овде у Богословији, да се опет видимо и испричамо. Зову нас наше девојчице да идемо код њих, али немамо могућности. Обилазили смо неке, али не можемо све, прича Милан. Он и супруга живе скромно од својих пензија. Ипак, ишли су пре неколико година у Теслић (БиХ) на свадбу Сандре Јовановић. Уместо њених правих родитеља дочекивали су сватове, провели све обичаје, као прави родитељи. И-

ПРОТА МИЛАН И РАЖИЦА С ПУРОМ РУЖИЦЕ АЗГЛЕДАЈУ ПИСМА И ФОТОГРАФИЈЕ ДЕЦЕ

питају их за здравље. Међу сликама је и заједнички пасош из 1998. године, са фотографијама и подацима из времена када су децу водили у Румунију и на летовање у Грчку.

Било је и тешких тренутака, којих се Ружица присећа са пуно нежности. Готова невероватна је прича о две сестрице из Сарајева. Мајка је старију, која је имала 13 година нудила муслиманским војницима. Због тога нису хтеле да јој се јаве када их је звала телефоном, али је Ружица после једног жучног разговора са мајком успела да ствари доведе на своје место.

■ Пробудите ме, е да лачем

Необична је била и Весна Јовичић из Теслића. Пошто су старије девојчице раније устајале, због обавеза у школи, једне вечери Весна је замолила да и њу раније пробуде.

- Зашто, душо? - упитала је Ружица, и добила одговор који је свекраслако.

- Пробудите ме у зору, да плачем. Тада сам, некако, са својим татом, р еклај ед евојчица.

Имала је тада само осам година, а запамтила је и знала, ипак, за све страхоте које је рат свалио на њена мала плећа. Ређају се имена: Милица Филиповић (1992) из Шехера, Осмаи, Драгана Ивковић (1989), Сарајево, Драгана Стојић (1987), Нашице, Сања Станојевић (1981), Теслић, Жељка Савић (1983). Ж ивинеце...

Ову рубрику у склопу пројекта **Пробудите се** суфинансира МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ СРБИЈЕ

САОБРАЋАЈ

Осморо повређених

Од 23. до 30. новембра на територији Крагујевца догодило се 16 саобраћајних незгода у којима су три особе задобиле тешке телесне повреде и петоро лакше, а највећа материјална штета процењена је на 180.000 динара

■ На раскрсници улица 27. марта и Дечанске, 25. новембра у 14 сати и 15 минута, возач путничког аутомобила Драган П. из Крагујевца покосио је на обележеном пешачком прелазу пешака Жељка Н. (39) из Крагујевца, који је притом задобио тешке телесне повреде.

■ У Улици Стојана Протића, 25. новембра око 20 сати, сударили су се возач путничког аутомобила Славиша М. из Крагујевца и возач бика с мотором Благоје А. (30) из Крагујевца, пошто возач путничког

аута није држао возило уз десну ивицу коловоза. Обојица су том приликом задобили лаке телесне повреде.

■ У саобраћајној незгоди, која се догодила 26. новембра око 13,30 сати у Белошевцу, повређене су две девојчице при изласку из градског аутобуса на стајалишту код „Криве ћуприје”. На М. П. (10) и Т. В. (11), које су неопрезно испред аутобуса прелазиле Улицу 9. мај, налетео је путнички ауто „застава 101”, који се кретао из правца Ждралнице према

граду. Десетогодишњакиња је задобила потрес мозга, као и друге бројне лаке повреде, због чега је задржана на лечењу на Одељењу дечје хирургије Клиничког центра, док је друга девојчица лакше повређена.

■ На локалном путу Крагујевац-Поскурице-Горње Грбице, 26. новембра у 18,30 сати, Предраг Р. (63) из Поскурица ударио је аутомобилом у трактор Томислава П. из истог села који је био непрописно паркиран на неосветљеном делу коловоза и при том је задобио тешке телесне повреде.

■ На магистралном путу Крагујевац – Баточина, у месту Ботуње, 26. новембра у 23 сата услед техничке неисправности теретњака за чијим се управљачем налазио Драган В. из Трстеника дошло је до судара са путничким возилом из супротног смера. Том приликом су лакше повређени возач аутомобила Иван Н. (20) и тринаестогодишње дете И. Н. из Кормана.

■ На раскрсници Улица Града Сирена и Саве Ковачевића, 27. новембра у 10 сати, приликом мењања саобраћајне траке возач путничког ауто Новича Т. из Крагујевца изазвао је судар са возилом из истог смера, а лакше је повређен Миланко М. (34) из Крагујевца.

■ Како би се избегле овакве и сличне ситуације, у којима су све чешће жртве деца, припадници овдашње Полицијске управе позивају све учеснике у саобраћају да поштују прописе.

АКЦИЈА САОБРАЋАЈНЕ ПОЛИЦИЈЕ

Превидели црвено светло

За шест сати 70 возача кажњено углавном због проласка на црвено светло и непропуштања пешака

Припадници саобраћајне полиције спровели су 26. новембра, у време од 13 до 20 сати, локалну акцију појачане контроле саобраћаја. Овог пута у акцији су били ангажовани и полицајци у цивилу, који су имали задатак да својим униформисаним колегама пријављују уочене саобраћајне прекршаје ради санкционисања. Контрола је била усмерена на непоштовање светлосно-сигналних уређаја код пешака и возача, затим на непоштовање обавезе возача према пешацима, као и

на кретање пешака.

Током акције поднета су 32 захтева за покретање прекршајног поступка Општинском Органу за прекршаје, на лицу места 18 учесника у саобраћају је новчано кажњено, док је за 20 њих пролонгиран рок да казну плате у року од осам дана пошто су изјавили да немају пара код себе.

Резултати контроле показују да је једно возило искључено из саобраћаја, а поднета су 22 захтева судији за прекршаје против возача због непоштовања светлосно-сигналних знакова. Испоставило се да је 12 возача прошло на знак црвеног светла, или се нису зауставили на местима где није било о-

бележеног пешачког прелазача. У ситуацијама где је било обележеног пешачког прелазача њих шесторо је прошло на црвено светло. Остала четири случаја су се односила на прекршаје приликом скретања на бочни пут, где возачи нису пропустили пешака. Но, „упецана” су и три пешака пошто су прошли на знак црвеног светла на semaфору, и њима су издати такозвани МПП образци, на основу којих у року од осам дана морају да плате новчану казну у износу од по 3.000 динара.

Због невезивања сигурносног појаса 16 возача је санкционисано. У акцији су учествовала 23 припадника саобраћајне полиције, укључујући и њиховог старешину.

ПОЛИЦИЈА

Тимска крађа возила

Трочлана група младића из околине Лазаревца ухапшена је 25. новембра под сумњом да су крали возила. Горану П. (22) и Алену Р. (20) из Буковика, као и Ненаду Д. (20) из Милошевца, најпре је одређена мера полицијског задржавања у трајању од 48 сати, а по њеном истеку прослеђени су истражном судији Општинског суда, због кривичног дела неовлашћено коришћење туђег возила. Поред тога, Горану П. је у кривичној пријави придодато још и фалсификовање исправе.

Има индиција да су њих тројица, у ноћи између 10. и 11. октобра ове године, испред специјалне болнице „Буковичка Бања” у Аранђеловцу присвојили паркиран „Југо”. Са украденог возила, којим су се одвезли у Бурово код Лазаревца, Горан П. скинуо је регистарске таблице, поломио их и бацио, а на исто место ставио таблице другог аутомобила. Извесно време су се служили тим аутом, који је по њиховом хапшењу враћен власнику.

Слаб на ЦД плејере

Марјан К. (24) из Крагујевца 27. новембра лишен је слободе и приведен истражном судији Општинског суда због постојања основане сумње да је починио 12 кривичних дела тешке крађе.

Све указује да је он, у периоду од маја до новембра ове године,

на подручју Крагујевца, користећи погодне тренутке, обијао путничка возила и из њих односио ЦД плејере, а затим их продавао разним купцима. Украдену робу полиција је пронашла и вратила власницима.

Е. Ј.

ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

ЦЕНТАР доо Крагујевац

ПОШТОВАНИ,

ПРЕМА УКАЗАНОЈ ПОТРЕБИ, А РАДИ ВАШЕГ БЛАГОВРЕМЕНОГ И ТАЧНОГ ИНФОРМИСАЊА, ДОСТАВЉАМО ВАМ СЛЕДЕЋЕ

ОБАВЕШТЕЊЕ

1. КУПЦИ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ ТРЕБА ДА ОМОГУЋЕ РЕДОВНО ОЧИТАВАЊЕ МЕРНИХ УРЕЂАЈА КАО ПРЕДУСЛОВ ЗА РЕДОВНЕ И ТАЧНЕ РАЧУНЕ, ШТО ЈЕ ОПЕТ ИНТЕРЕС НЕ САМО ДИСТРИБУЦИЈЕ ВЕЋ И КУПАЦА. КУПЦУ КОЈИ У 2009. ГОДИНИ НИЈЕ ОМОГУЋИО ОЧИТАВАЊЕ МЕРНОГ УРЕЂАЈА, БИЋЕ ОБУСТАВЉЕНА ДАЉА ИСПОРУКА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ, У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 27. УРЕДБЕ О УСЛОВИМА ИСПОРУКЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ.
2. КУПАЦ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ ДУЖАН ЈЕ ДА НАДЛЕЖНОЈ ДИСТРИБУЦИЈИ ПРИЈАВИ ПРОМЕНУ КОРИШЋЕЊА, ПРОМЕНУ ИМЕНА, ПРОМЕНУ ПОСЛОВНОГ ИМЕНА, ОДНОСНО ПРОМЕНУ НАЗИВА, ПРОМЕНУ НАМЕНЕ ПОТРОШЊЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ, СТАТУСНЕ ПРОМЕНЕ И ДРУГЕ ПРОМЕНЕ, У РОКУ ОД ПЕТ ДАНА ОД НАСТАЛЕ ПРОМЕНЕ (ЧЛАН 25. УРЕДБЕ О УСЛОВИМА ИСПОРУКЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ). ПРИЈАВА БИЛО КОЈЕ ПРОМЕНЕ ЈЕ ИСКЉУЧИВО У ИНТЕРЕСУ КУПАЦА.

ЗА СВЕ БЛИЖЕ ИНФОРМАЦИЈЕ ОБРАТИТЕ СЕ НАДЛЕЖНОЈ ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈИ.

Огранци друштва:
ЕД Електрошумадија
34000 Крагујевац
Ул. Слободе бр. 7
Тел. 034/370-082
Факс 034/370-156

ЕД Електроморава
12000 Пожаревац
Ул. Јована Шербановића бр. 17
Тел. 012/223-926
Факс 012/224-841

ЕД Електроморава
11300 Смедерево
Ул. Шалиначка бр. 60
Тел. 026/231-210
Факс 026/227-141

ПРЕДСТАВЉЕНА КЊИГА ЂОРЂА САВИЋА

Збогом Лу из фиоке

Књига „Збогом Лу Саломе, кћи руског генерала“ чекала је више од 20 година да буде објављена. Структуру збирке чине два основна питања: како да уђемо и како да изађемо из 20. века

Збирка песама Ђорђа Савића „Збогом Лу Саломе, кћи руског генерала“ недавно је у Народној библиотеци представљена крагујевачкој публици. Реч је и збирци која је 21 годину „скулпала прашину“ у фиоци овог крагујевачког, или, како он сам себе више воли да зове, француског песника. Песме у овој збирци писане су од 1981. до 1988. године, а све унутар збирке је исто као што је било када је с пролеће 1988. године послата на конкурс Књижевне омладине Србије за прву књигу у едицији „Пегаз“.

Међутим, тада ова збирка није објављена, иако је победила на том конкурс. Једностав-

но, ни једна књига те године није изашла у овој едицији, а већ наредне године на Савића су заборавили, а штампали су нове ауторе. И тако је књига завршила у некој фиоци. И сам аутор се сетио збирке тек недавно и одлучио је да исправи грешку.

Дакле, пред нама није нова књига Ђорђа Савића, већ стара. То није збирка песама песника кога знамо, већ песника кога нема већ 21 годину, неког младог Савића.

„Збогом Лу“ је играње уметнич-

ким правцима 20. века. Структуру збирке чине два основна питања: како да уђемо и како да изађемо из 20. века. Аутор у поднаслову књиге каже да је реч о мефистофеловској метафизици метастазе тренутка.

А Лу Саломе је једноставно жена, девојка, љубавница многих великих људи века иза нас.

Оба збирка је штампана двојезично, на српском и француском. Има 200 страна, а на свакој страни вас очекује изненађење - књижевно и филозофско.

Данас, када са великом временском дистанцом погледамо Савићеву књигу, можемо да закључимо да је можда и боље што је „Пегаз“ није објавио пре 21 годину. Тада би то била само књига младог аутора, а данас то није само одлична збирка, већ и визуелни доживљај. Поред аутора, за тај доживљај заслужни су и Иван Ђуришић Пикац и Радован Шаренац, који потписују графичку опрему књиге.

М. ЧЕР

ИЗЛОЖБА СКУЛПТУРА ДРАГАНА РАДЕНОВИЋА

Ево човека

Скулпуре Драгана Раденовића, који ће се овдашњој публици представити у Галерији „Мостови Балкана“, могу се видети широм света, а познат је по споменику Николи Тесли на београдском аеродрому

ликовних уметности и визуелних комуникација.

Његове скулптуре могу се видети широм света. Примера ради, добио је право на реализацију скулптуре поводом 300 година Руске флоте у Санкт Петербургу, а његова скулптура „Маратонац“ налази се у Меморијалном парку „Дон Кели“ у Масачусетсу. На Харвардском универзитету се

У Галерији „Мостови Балкана“ вечерас (четвртак 3. децембар) ће бити отворена изложба скулптура „Ецо хомо“ нашег познатог вајара Драгана Раденовића.

Широј јавности овај уметник познатији је по скулптури Николе Тесли која краси београдски аеродром, али и по кандидатури за председника републике од пре неколико година.

Раденовић је рођен у Сарајеву, дипломирао је на Факултету примењених уметности у Београду, где је постао и магистар уметности, а докторирао је на Филозофском факултету Државног универзитета Ломоносов у Москви. Ради као професор моделовања на Факултету примењених уметности у Београду, одсек вајарство.

Члан је УЛУС-а и престижних удружења ликовних уметника у САД-у и Русији. До сада је имао 23 самосталне изложбе и велики број групних. Добитник је многих престижних признања за скулпторски рад и за допринос теорији

налази и његов портрет најугледнијег филозофа западне културе Виларда Ормана Квајна.

Отварање изложбе скулптура „Ецо хомо“ заказано је за 19 часова, а Крагујевчани ће моћи да је погледају до 22. децембра.

М. Ч.

ЗА НАЦИОНАЛНИ ЗНАЧАЈ „ЈОАКИМА“

Подршка Горице Поповић

Свој глас да Књажевско-српски театар постане институција од националног значаја дала Горица Поповић

Иницијатива за додељивање статуса установе културе од националног значаја Књажевско-српском театру представљена је у Удружењу Крагујевчана у Београду.

Добијањем статуса установе културе од националног значаја, Књажевско-српски театар стекао би право на заједничке пројекте који се финансирају из буџета Републике Србије, а који се односе на неговање и гајење културних традиција у позоришној уметности. Тиме би, касније, било омогућено и укључивање у неке сличне међународне асоцијације које носе атрибут националног, па и код европских фондова.

Да подсетимо, ову иницијативу почетком октобра покренула је невладин организација „Милениум“, уз подршку града Крагујевца, Балканског фонда за локалне иницијативе и Коалиције за децентрализацију, чији је оснивач „Протекта“ из Ниша. Иницијатива је већ представљена Министарству културе и лично Небојши Брадићу. Предвиђена је и шира промоција иницијативе, уз званичну законску апликацију надлежним државним органима.

Свој глас за ову иницијативу дала је и глумица Горица Поповић, рођена Крагујевчанка.

ГОСТОВАЊЕ ЛАЗРЕВАЧКЕ ТРУПЕ

Прича о потрошачком друштву

Драма „Поморанцина кора“ вечерас од 20 часова на Омладинској сцени „303“

Гостовањем представе „Поморанцина кора“ лазревачког театар „Пулс“ наставља се репертоар Омладинске сцене „303“. Реч је о комаду Маје Пелевић, младе ауторке о којој се у последње време доста говори. Ова драма свакако представља њену најзанимљивију креацију –

одликује је необична духовитост, посезање за другачијом драмском формом и јасан став младе савремене жене о потрошачком друштву у којем живимо. Јунаци драме суочени су са конзументским нападима козметичких и других индустрија.

То је сага о преиспитивању женског идентитета у друштву које на разне начине, највише кроз медије, покушава да формира понашање и изглед данашње жене. Са једне стране, драма прати причу о медијском притиску, а са друге – интимну исповест жене која настоји да се уклопи у улогу која се од ње очекује и у чему не успева. „Поморанцина кора“ свакако није феминистичка драма. Она говори о женској еманципацији али, уједно покушава да укаже и на негативне аспекте код жена које се добровољно уклапају у шаблоне које им друштво намеће.

Овај занимљиви комад поставила је Бојана Лазић, која потписује и дизајн сцене и избор музике. У главним улогама су такође млади глумци Михаела Стаменковић Сејдијај, Александар Ђинђић, Јелена Цвијетић и Ивана Недељковић.

Представа почиње у 20 часова, а карте по цени од 200 динара могу се купити на билетарници Позоришта за децу.

Радоја Домановића бр. 12, 34000 Крагујевац
Тел. 034 336 122, 335 050
Т.Р. 840-367664-26

Књига се од 16. децембра може преузети у СКЦ-у, у случају наруџбине „поузећем“, трошкове поштарине изду на терет наруџиоца.

Поводом десетогодишњице постојања часописа за књижевност, уметност и културу ЛИПАР и изласка јубиларног четрдесетог броја, Универзитет у Крагујевцу, Студентски културни центар и редакција часописа Вас позивају да по претплатничким условима наручите - DANSE MACABRE, Антологију англојезичког песništва од XIV до XX века.

Антологија представља преко сто најважнијих песника у поменутих шест векова са преко хиљаду песама. Она садржи (први пут у нас) и фотографије или портрете сваког песника понаособ. Књига је рађена на финном офсет папиру, броширана и има 700 страна.

Претплатничка цена износи 700 динара, за 50% је нижа од пуне цене и важи до 16. децембра 2009. год.

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наруџујем Антологију англојезичког песništва од XIV до XX века по цени од 700,00 динара

Име и презиме

Адреса

Контакт телефон

Потпис и бр. л.к.

КАФАНЕ СТАРОГ КРАГУЈЕВЦА (19)

Чувене забаве у хотелу Јадран

На месту данашње главне поште, од 1885. године до Првог светског рата радила је кафана „Премовић“, а потом је у проширеној згради био хотел „Јадран“. Поред гостионице, он је имао салу за забаве и позоришне и биоскопске представе, а био је на гласу по добром „алвалуку“ и капљици

Бориша Радовановић, историчар

Једно од места где су Крагујевчани почели рано да излазе био је Хотел „Јадран“. Налазио се на месту где је данас зграда главне поште. Ту је у прошлом веку најпре радила гостионица са народним јелима, чији власник је био Вуле Премовић, па се по њему кафана и називала „Премовићева кафана“, или краће „Премовић“. Званичан назив истакнут на крову ове гостионице био је „Народна гостионица Вула Премовића“, а као година оснивања убележена је 1885. То се може прочитати на једној фотографији, коју је начинио познати крагујевачки фотограф Чедомиљ Павловић Бојацић, почетком двадесетог века.

У пријатном амбијенту ове кафе не нуђени су гостима, све до Првог светског рата, домаћи специјалитети справљани на мајсторски начин. Отуда се ова кафана прочула по добром „алвалуку“ и доброј капљици, па су крагујевачке мераклије радо свраћале у њу.

У том периоду келнерски радници добили су своју организацију. „Радничке новине“, у броју 49 од 21. јуна 1907. године, известиле су читаоце да је у Крагујевцу изабран подбор Савеза келнерских радника.

ПРЕМОВИЋЕВА КАФАНА (СНИМАК ИЗ 1905.)

ТАБЛА СА БИРИЛИЧНИМ И ЛАТИНИЧНИМ НАТПИСОМ

За председника је изабран Љубомир Марковић, за секретара Влада Јанковић, благајника Алекса Марковић, чланови управе били су Васа Вељковић и Риста Недељковић, док су у надзорни одбор изабрани Тоша Ристић и Душан Поповић.

Године 1904. у једном шематизму помиње се као власник „Народне гостионице Премовић“ - Јован Премовић.

Забаве и балови, организовани у овом хотелу у првим деценијама двадесетог века, били су добро посећени. Било је то време када су још увек све вести важне за чаршију преносене усмено у кафанама. Развио се и читав систем сплетки, а ова друштвена појава била је најразвијенија код грађанског слоја у чаршији. Најбитније је да ни дру-

ХОТЕЛ „ЈАДРАН“ - ПОСЛЕ ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА (СНИМАК ИЗ 1920.)

штвени положај и углед нису били сметња да неко постане предмет сплетки и интрига. У првим деценијама двадесетог века та ружна појава развила се до неслушених размера да се коментарисало до детаља све што је било важно за одређену друштвену групу. Стога су се млађе даме на

забавама у хотелима устручавале да играју са ожењеним мушкарцима, како не би постале предметом оговарања.

На тим забавама и баловима, пре страног, обично се играо национални репертоар који се састојао од игара „Кнежево оро“, „Кокоеште“, „Сремско коло“, „Ваљевка“, „Параћинка“, „Мачванка“, „Неда гривна“, „Острољанка“, „Ситниш“, „Зајам“, „Јелке тамничарке“, „Устај дико, зора је“. Уследио би валцер, „трамболина“ и друге окретне игаре страног порекла.

После Првог светског рата хотел „Јадран“ се проширује. Поред гостионице, добија салу за забаве и позоришне и биоскопске представе. Темељно преуређен, добио је и ново име - хотел „Јадран“. Међутим, у вароши су га сви и даље називали по старом власнику - „Премовић“. У изузетном амбијенту овог хотела госте су увеселавале разне музичке групе, позоришне и варијетске трупе.

Било је то време када су се наши суграђани ослобађали оријенталних узора и прихватили европски начин забављања и моду са Запада.

Године 1921. пило се у вароши пиво из Јагодине. Цена кригле у кафани износила је два динара, што је било знатно скупље у односу на друге градове, где се та иста кригла продавала по 1,50 динара. Крагујевачке кафеције изговарале су се како пиво од велетрговца набављају

СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ ГРАДА

Фењери за уличну расвету

Живот у чаршији се у поподневним сатима пресељавао из радњи, канцеларија и са улице у кафане. Најпосећеније су биле оне које су се налазиле у центру града. Градска елита имала је своје кафане Талпару, Шишко и Цариград. Оне су биле простране и могле су да приме велики број гостију.

Пре мрака све радње у чаршији биле су затворене, а са првим мраком улице би опустеле. Капије на варошким кућама су се закључавале. Вечерња тишина је заменила жагор и грају.

Крагујевац све до Првог светског рата није имао електрично осветљење. За уличну расвету коришћени су разни извори осветљења, а највише фењери на петролеј који су постављани на раскрсницама. Патролице су палили фењере. Они су два пута пролазили кроз варош, први пут ујутру, носећи у једној руци мердевине, а у другој крпу и гас. Ишли су од светиљке до светиљке, брисали праšину и доливали гас. Други пут било је предвече, када су палили фењере.

Вече је било време породичног окупљања. Дневна живост са улица селила се у куће. Породица је била најснажнији чувар патријархалног начина живота. Најбројније су биле оне са четири-пет чланова, а савим ретке са више од десет, што је био видљив знак бржег нестајања породичних задруга у граду него у селу. Глава куће и апсолутни господар био је отац, док је жена, поред биолошке, имала још социјалну и васпитну улогу. Отац је водио послове, доносио одлуке, његова реч је пресудно уважавана од укућана. Без његовог знања и пристанка ни једна се крупнија одлука у кући није могла донети. Од његове нарави, мудрости и калкулација зависила је будућност кћери или сина.

Жена је највише времена проводила у кући, заједно са осталим женским члановима домаћинства. Она је била стуб породице. Бринула се о кућевним пословима, начину исхране, васпитавању деце, поштовању обичаја, одржавању народног веровања, управљавању народне медицине, била је баштиник разних предрасуда, празноверица, религиозних форми понашања, симбол штељивости, умереног начина живота и чувар очевог ауторитета.

по вишој цени. Иначе, стовариште Јагодинске пиваре налазило се у Крагујевцу са десне стране Лепенице, а закупац је био Веселин Жикић.

Године 1929. у хотелу „Јадран“ одржан је састанак Удружења кафеција и хотелијера Крагујевца. Из рачуна који је предат овом друштву види се да је хотел водио Владимир Радовановић.

У књижи гостионичара, која се водила за кретање у служби запосленог особља у угоститељству града између два рата, види се да је хотелијер Стеван Павловић био закупац

хотела у 1931. години. Као конобари у тој години су у хотелу радили Божидар Милентијевић (1910), Чедомир Николић (1907), Милан Радовић (1907) и Душан Ђушковић (1913).

А како су коришћене сале хотела речито говори податак да је 7. јануара 1931. године Секција „Абрашевића“ у сали „Јадрана“ одржала приредбу са игранком. На програму су били „Корачница“ из оперете „Весела удовица“ од Ф. Лехара, „Валцер“ од Ј. Фучика и позоришни комад „Отмен свет“ од Милорада Белића. У једном водичу кроз Крагујевац из 1932. год. стоји да у хотелу „свако вече концертира првокласна музика“.

Године 1935. хотел је купио Владимир Радовановић, који га је држао до краја тридесетих година, кад прелази у власништво Грађанске банке и њених акционара.

Смештен у старом варошком језгру, хотел је врло рано почео да окупља младе. Томе је много допринело друштво „Абрашевић“ које је користило просторије „Јадрана“ да приређује забаве, концерте и игранке.

Године 1940. зграду хотела купио је чувени крагујевачки угоститељ Шамовац. После рата зграда хотела је национализована.

*Наставиће се
(Из књије у припреми
„Кафане старог Крагујевца“)*

ХОТЕЛ „ПАЛАС“

Предузимљиви угоститељ Шане Миловановић

На месту где је данас празан плац испред бившег хотела „Дубровник“, отворена је у другој половини деветнаестог века угоститељска радња „Аризивић“. Првобитно је то био мали локал за посетиоце ниских примања, који би за пиће и храну задуживали велики проценат својих зарада. Почетком двадесетог века претворена је спратна кућа у којој се налазио локал „Аризивић“ у хотел „Палас“. Име је изведено од дворана средњовековних замкова које су служиле за забаву гостију (балове, игранке). Било је то доба када је у Србији настала мода за страним именима, па су тражени егзотични називи који би својим именом привлачили госте.

Старији Крагујевчани сећају се да је у периоду између два рата хотел „Палас“ држао познати крагујевачки кафеција и угоститељ газда Шане Миловановић. Хотел је стекао леп реноме. Веома предузимљив, газда Шане је у време државних празника и црквених свечаности организовао ручкове на које је позивао угледне крагујевачке породице. Служећи их специјалитетима које је за ту прилику справљао, доприносио је да хотел буде на „лепом гласу“.

Смештен у најужем варошком језгру, хотел је имао разноврсту клијентелу. Гости хотела били су и странци који су тих година долазили у варош, јер је испред хотела почела да ради и прва

такси-станција у вароши. У пријатном амбијенту служили су се првокласни специјалитети.

Приликом бомбардовања у Другом светском рату, срушена је зграда познатог крагујевачког хотела „Палас“.

Власт је обећала да ће корипцију сасећи оштрим мачем. Да ли то она најављује хакарири?

Својан ЈАНКОВИЋ

САТИРА

Конкуренција

- Времена су се променила, мо-
рамо да се мењам. Не може-
мо да се пожалимо да смо до сада
лоше живели од рекета, уцена, тра-
фикинга, дилерисања, препродаје
и осталих послова, али је дошло
време да се трансформишемо. Мо-
рамо да идемо укорак с новим
трендовима. Сада су у моди транс-
парентност, борба против корупци-
је, европске интеграције, тржишна
привреда, људска права, права у-
грожених животиња, друштвена
одговорност компанија, борба про-
тив оне рупе... - набрајао је шеф
пред члановима своје „екипе“.

- Шта је теби данас, Бизоне? Да
ниси од раног јутра мало шмрк-
нуо кокишку? Какве те рупе спо-
падају? - питао је Коле Пајсер,
вођин пријатељ из детињства и де-
сна рука у клану.

- Од данас, уважени господине
Младеновићу, ја сам за вас господ-
ин Јанковић.

Чланови ганга нису успели да
се суздрже, па су прснули у смех.

- Ух, од овог може да се рикне!
Па ти, Бизоне, ниси читав? Који ти
је ђаво? Што нас, човече, засмеја-
ваш? - први се повратио Лука
Крокодил.

- Никад нисам био озбиљнији! -
намрштио се Бизон у настојању да

поврати ауторитет пред својим са-
радницима. - До сада сте ме слу-
шали и било вам је океј. Јесам ли
визионарски увек говорио када је
време да пређемо на намештање
резултата фудбалских утакмица,
када робу из Колумбије треба за-
менити оном из Авганистана, а
када ће се Украјинке тражити ви-
шеод М олдавки?

- Јеси, брате Бизоне, извини, хо-
ћу да кажем, господине Јанковићу,
били сте у праву пуно пута - почео
је да попушта Коле Пајсер.

- Ако је тако, онда има да ме
слушате и овог пута. Наша држава
незауостављиво иде у европске и а-
тланске интеграције, а ускоро ће

и у пацифичке. Зато је потребно
да се успоставе демократске и од-
говорне институције, расписују
јавни тендери и спречавају злоупотре-
бе јавних овлашћења у при-
ватне сврхе - вођа је срицао речи с
једног папирића. - Сви морају да
радеп оз акону!

- Зар и ми? - питао је дечачки
наивно Мики Бритва, најмлађи
члан клана. - Како то мислите да
радим по закону, када никад у
животу ништа законито нисмо ра-
дили? Да ли то значи да прекида-
мо са продајом оружја, крађом
кола, приватизацијом, рекетира-
њем, д окапитализацијом...?

- Не, далеко било - одсечно га је
прекинуо ос.

- А у чему је онда разлика? - пи-
тао је млади Бритва. - Шта ћемо
том ир адитип оз акону?

- Радићемо све као и до сада,
само по закону! Ти више ниси Ко-
ле Пајсер, већ потпредседник
Младеновић, ти ниси Лука Кроко-
дил, већ портпарол Милекић, ти
више ниси Мики Бритва, већ
председник Главног одбора Алек-
сић. Од сутра да сте те дуксаве,
фармерке, патике и кожне јакне
заменили листер оделима, крава-
тама до пупка и ципелама с пач-
јим кљуном. Регистроваћемо се
по новом закону као политичка
странка и деловаћемо у институ-
цијама система! И да знате да нас
од сада очекује још жешћа конку-
ренција!

АлександарЧ ОТРИЋ

КРИЗА...

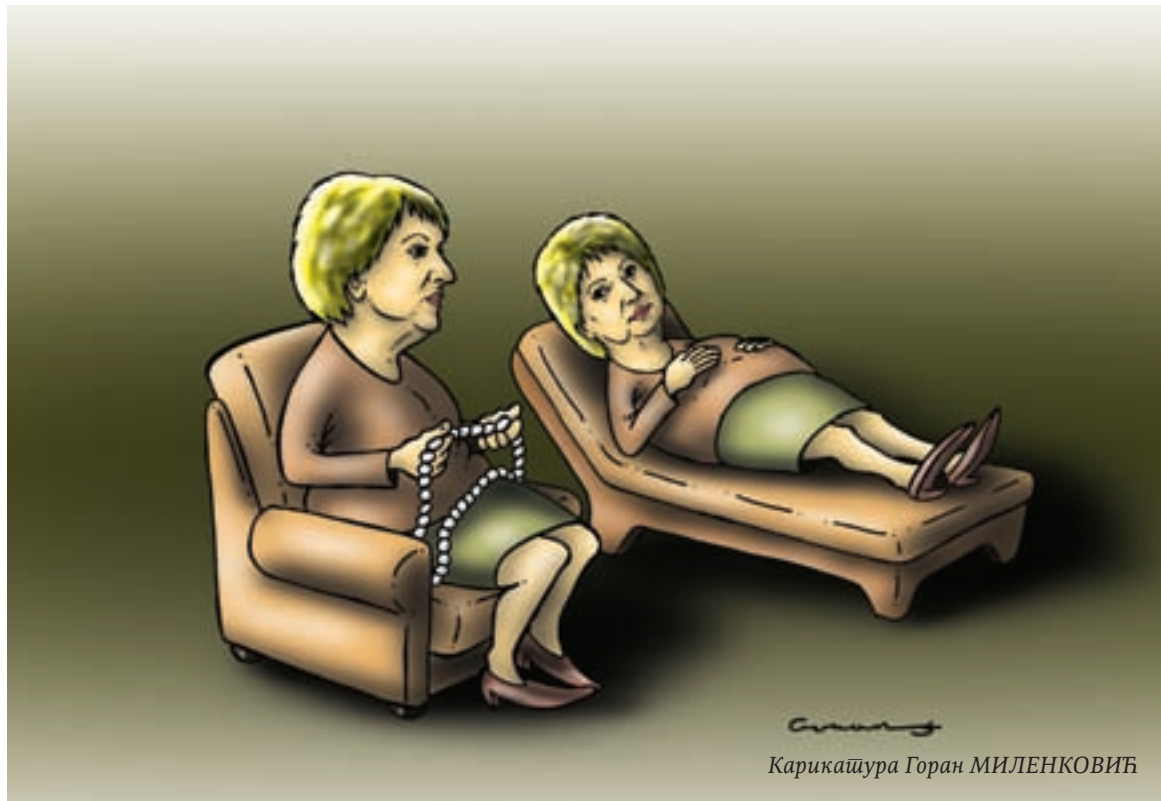
■ Немамо разлога да се
плашимо светске кризе. Ми
ни ову нашу не можемо да
преживимо!

■ Још се не назире излаз из
кризе. Видик нам заклањају
они који овако брину о нама.

■ Кризни дани, кризне
године, кризне деценије,
кризни векови... Цела српска
историја у само неколико
речи!

■ Срби су народ најстарији.
Ми смо у кризи били још онда
када се други нису ни родили.

Својан ЈАНКОВИЋ

Карикашора Горан МИЛЕНКОВИЋ

Срби веома држе до традиције. И данас би јели три пута дневно да имају шта!

Својан ЈАНКОВИЋ

Преко гране

Ширење свињског грипа у нашим крајевима, једноставно, треба схватити као традиционалну српску жељу да се приближимо модерном свету и нашу потпуну посвећеност глобалним интеграцијама. У прилог томе иде и очигледна спремност нашег здравственог система да се ухвати у коштац са овом опаком болешћу. Епидемиолози кажу да ствар држе под контролом. Ваљда зато што смо склонили разним свињаријама, госн Кон тврди да не треба да паничимо јер је „грип као сваки грип“.

Истина, на нашем убрзаном путу у Европу испоставило се да ми прилично брљамо, па европски званичници имају непрестане примедбе и стално нас враћају на поправни испит. Због наше немарности и урођене лењости, као и недовољног ентузијазма на том путу, и домаћи европејци морају изнова да нас подсећају на благодети европских стандарда и чињеницу да не треба да се „дрвимо“ због једног обичног бомбардовања. Ако је и било бомбардовање, није смак света.

Ипак, као доказ лојалности европским и, уопште, светским трендовима, осим актуелног грипа, прихватили смо и да нас захвати СЕКА (светска економска криза), иако још увек нисмо свесни шта ће нам, кад овде лепо влада ДЕКА (домаћа деценијска криза). Домаћи експерти нас, за сваки случај, упозоравају да ће наредна година бити тешка. Српска сиротиња цинично се пита да ли то значи да је протекла била лака. И она пре. И она пре ње...

Када човек Србин, који није политичар или „успешан бизнисмен“, мало размисли, схвати да му светска криза не може ништа јер је он већ увежбао вештину преживљавања и у том погледу достигао невероватне размере. Вала, постали смо прави експерти у изучавању кризе, у сналажењу са суперинфлацијом, једењу конзерви, пушењу разних „крица“, прављењу гардеробе... Да не спомињем још рестрикције струје, лоше грејање, вожњу без бензина, бомбе, демонстрације. Шта смо све успели да преживимо, ником нормалном не би ни пало на памет. И сад нам, као пуне главу да треба да се спремимо за тешку годину. Само, никако да нам јаве како да се спремамо.

Па, пошто смо добро прихватили свињски грип и економску кризу, европски моћници су нас ових дана наградили и убрзали тај пут ка интеграцији с њима, ставивши нас на белу шенген листу. Тек да видимо да није све тако црно. Свете, ево нас, скоро да смо подивљали од среће. Мада, у оваквој земљи, иако поцепаној и раздрљаној, скоро и да не видимо неки пут. Осим да се крећемо у сигурном кругу. Који није плав. А ни звезда више не сија у њему. Бар не тако очигледно.

Иако звучи као невероватан успех, верујем да су наши политичари очајни вешћу да се укидају визе. Припадници власти су, ипак, свесни да губе једно, ако не и једино могуће обећање на изборима и аргумент о неправедној изолацији који сада морају да замене нечим модернијим. И теже остварљивим. С друге стране, и свет мора да смисли нове уцене и понижавања.

Ако се све то узме у обзир, као и чињеница да је поштеном свету скуп и пут до Београда, слободи путовања ће се једино обрадовати свакојаке певаљке. Оне „извиканије“ ће беснети јер ће свака почетница имати прилике да пазари Версаће у фри шопу, а ове друге ће ликовати јер ће, напokon, и оне запевати у Штат Хале.

Надри богаташима, прогнозира се, слобода шеткања по Европи, неће пуно значити. Из простог разлога јер „шенген дестинације“ више неће бити „ин“, пошто они нису спремни да се поистовећују са сваком „шушом“ која ће сада моћи да крене на пут. Зато ће се они преорјентисати на скијање у Аспену и лосанђелачка казина, као и ине интерконтиненталне дестинације, за које је виза, и даље, неопходна. Тек да се зна ко је ко.

Руку на срце, није да се не остварују ни снови обичног човека да ће једног дана живети као сав нормалан свет. Нормалан свет данас живи у паници од губитка посла, кућа и мањка пара. У том смислу, већина Срба је већ у Европи.

ЛЕПА ЈЕЛА

Горан Миленковић

ОДВАЈЕ

СВЕТЛАНА РАЖНАТ-ОВИЋ, певачица, каже да се у њеној кући „већ недељама већа о томе шта ће да обуче, шта да обује и какву фризуру да направиза Но вуго дину“:

- Оно што знам јесте да бих волела да у 2010. годинуу ђему бе лојха љини.

МИЛУТИН МРКОЊИЋ, министар за инфраструктуру, на питање да ли поседује акције о некој фирми:

- Акције су за мене сувише савремене и ја се у то не разумем. Као „стара школа“ баратам само кешом.

АНА СТАНИЋ, певачица:

-В олим дапо пијем ракијуп ред оброк. Нијев ажно којј е, само да је домаи добра.

МАРИЈАНА МАТЕУС, модна креаторка из аводница:

-Н икад нисамк рила својељ убави, самоса му век покушавала дад еои нтине задржимз а себе...М оћ којуи мамн ије превелика, али мислим да јеч аробна, бар кад је реч о мушкарцима.

СЕРГЕЈ ТРИФУНОВИЋ, глумца, о томе какав би био отац:

- Данас сам размишљао на ту тему, јер имам мачку у кући која улази у пубертет и почиње да дивља. Ја хистерисhem: „Оливере, остави то“, „Оливере, сићи са симса“, „Оливере, изађи из цвећа“. Помислих, какав бих био према детету, кад овако вичем на мачку?

САЊА МАРИНКОВИЋ, водитељка на ТВ „Пинку“:

- Кад је гостовао Млађан Динкић заједно са звездама „Гранда“, био је одушевљен њима. Чак је рекао да зна све њихове хитове, захваљујући свом возачу који их редовно слуша к олима.

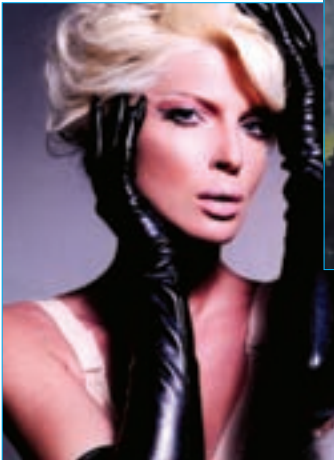
ОЉА ЦРНОГРАЦ, манекенка и водитељка:

- Схватила сам да силиконске усне не доприносе мојој лепоти, одавно желим да извадим силиконе, али нисам имала где. Управо сам се вратила са одмора на Малдивима и припремам се за Лондон, где сам закарала перацију.

ЈЕЛЕНА КАРЛЕУША, певачица, пишек њигу „М одниа лманах“:

- Реч је о лакоом штиву о свим аспектима живота. Како да се обучете да вам груди изгледају веће, ноге дуже, задњица мања, а струк ужи. Или обрнуто.

БОЈАНМ АРОВИЋ, певач:

- Нисте ни свесни колико је тешко детињство када имаш дугу косу, па си свима главнаа тракција.

Милош Игњатовић

Паркирање

Возач „опела“ пази на децу, а пешаке ко шиша

Пешаци, опрезно

Кад пођете од „Конака“ ка пијаци, танка грана је слаба заштита од пропадања у подрумску рупу

Јачи пол

Контејнер са пластичним флашама је пун, а за утовар су задужене жене

hattrick **ћоше**

Сајбер Курајбер

Менаџер Бретонац, Мирко Чаровић (29), по занимању доктор медицине, незапослен, неожењен, живи у Горњем Милановцу власник је тима „Сајбер - Курајбер“, првака четврте 14. лиге члан је наше Регије.

- Студирао сам у Крагујевцу и то је главни разлог због кога сам прихватио крагујевачку регију као своју, а не Чачанску.

Клуб сам основао у мају 2007. године, сасвим случајно, захваљујући другу са факултета, Немањи, познатијег у нашем свету као С-киллЦп-буХ. Он је прва особа од које сам чуо за свет Хеттрика. Сећам се да ми је напоменуо да је боље да не почињем, због тога што је сама игра јако заразна, признаје Мирко.

Авај, није га послушао.

- Колеге са факултета S-kill-СрбиН и Вулверцаја су ми притекли у помоћ корисним саветима и омогућили да не чиним почетничке грешке. Њихове сугестије, моје импровизације и мало среће са извлачењем омладинаца, довели су до брзог напретка, каже он.

Име клуба је мењао више пута.

- Интересантно је да сам ово садашње (САЈБЕР-КУРАЈБЕР) пронашао у Вујаклијном речнику. Било ми смешно, па сам решио да га употребим на интересантан начин. Док ми се клуб звао „Немилосрдни“ сви у групи су ме преозбиљно схватили, па сам морао да тражим неки мање озбиљан назив. Исплатило се, тврди Чаровић.

- Промене у претходним сезонама су битно утицала на побољшање квалитета игре. Можда би још увек могло да се нешто одради по питању нереално честих и дугих повреда играча. Иначе, све остало је О. К. и немам замерки, искрен је он.

Текућа сезона му протиче баш добро.

- И поред чињенице да због обавеза не проводим много времена на нету, први сам у лиги и имам реалне шансе да уђем у Трећу. Из купа сам испао у 5 колу, чиме нисам задовољан али се надам да ће ми следећа сезона, бар по том питању, бити успешнија. На жалост ове сезоне нисам довољно често пратио форум Регије па ми је промакао почетак РД купа, завршава Бретонац, који је активан и на форуму, трудећи се да пренесе своје искуство млађим хеттрикашима.

СКАНДИНАВКА

02 СРБИЈСКИ ФУДБАЛЕР СА СЛИБКЕ

ДОПАР	КЛУБ У КОМ ЈЕ НАСТУПАО	НАСТА СЛАВОСТ СРПАНИ-МА (МО.)	СТАРИ ЕВРОПСКИ ПОМАДСКИ НАРОД	ЛОНИЈА	НИДРА ТАДЖИ	КЛУБ У КОМ ЈЕ НАСТУПАО	НИВ. РУСКИ РУКОМЕ-ТАШ, ВЛА-ЧЕССАВ	НИРНА, ИРКУЗА	САСАВИН ВЕЛИКИ
БРАНСКИ КРИСТАЛ-СТВА									УВЕТИ У ШТЕК
ГРАДУ АСАНИС-ТАЛУ				НИВОНА СЕРАМЕ-НИНА ЗА САД	СВЕТСКИ ИНТЕРНЕТ ПРЕБРАЖ ПЕШЧИКЕ СТОПЕ				
ГРАДУ КОМ ЈЕ РОБЕН									
НЕКАД ПОПУ-ЛАРНА ТВ-СЕРИЈА								РАДМУС СТАВЛАТИ ПРЕД ДРУГ	
МУЖАК ЛИСИЦЕ, ЛИСИЦ			ОКАМЕНА ГЛАВО-КОБАЦ						
УТОЧИШТЕ У ДРУГОЈ ДРЖАВИ				ВРОЈ (СКР.) ДОВОЉНО ХОДАТИ			ВАЈЕЧАР	ОЛИВЕРНИ ИМПАК	
НАД ПРЕДЛОГ		СИСАР ВОНИ НЕМА ЗУБА							
КОМ ЈЕ КАО СЕЛА		ВРЕЉЕ ОД ВОСТРЕТИ					ЛЕТНИ ОЛИМПИЈСКИ ИГРЕ	ИМАЈЕ-НО ДРВО	
ВОЛТ		ВОДЕЦ ВОСТРИ							НАСОВИКИ
ДУВНО (МО.)		НЕВОЈАК РЕДИТА-НИК				НАВНО, У ВИСНОУ			
БАЛКУМ						ИКАН ВЕКАРЕР			
ЖЕНСКО ДТЕ, КЛУБЛА	РУДА ЖИВЕ								
ЛИЧНА ЗАМЕ-НИЦА	КЛУБ У КОМ ЈЕ НАСТУПАО								
ПРАСА-НОВИНИ ИТАЛИЈЕ		ЕЛМВАЕТ ТЕЛОР							
ВОЈАКА НА УЗБУР-КАЛОГ ВОДИ		РИВАРСКИ МРЕЖЕ							
КАМЕРУН ФУДБАЛЕР САМУЕЛ							ЕВЕРСНА	ВРСА ПЕРИУНА	
НОБЛА ПТИЦА, ПЛА									НАРЕЏЕЊЕ СЛОВО
ИМЕ КИМ-ЖИВНОКЕ ЖИВ									

ОСМОСМЕРКА

У лику осмосмерке крију се називи 40 животиња из класе риба. Када их све правилно пронађете, преосталих 5 слова читана редом одозго на доле, даће вам име још једне рибе.

А	Ц	И	Р	Г	Л	И	Ц	А	Т	А	Б	У	З	
К	А	П	Л	А	С	К	А	А	В	Е	Љ	К	У	Л
Л	Р	И	О	М	А	Њ	Ц	О	К	С	И	А	И	А
Е	О	Ц	У	Н	А	И	К	О	Л	У	Р	Р	Г	Т
Б	Г	Ђ	Т	К	З	И	М	В	А	И	Т	А	Б	С
А	Е	А	Р	О	Ч	А	А	Ц	И	Ј	Г	Ш	А	И
Р	Р	О	К	О	Р	Н	А	Г	И	В	К	Њ	К	Л
Б	Г	Л	В	Ч	Д	Т	У	Њ	И	П	Е	У	А	И
У	Е	А	А	А	С	Г	Р	Г	Е	Ч	А	Р	Л	Њ
Н	Л	О	Р	Р	М	О	С	А	Р	Д	Е	Л	А	А
Г	С	А	П	И	С	Н	А	Р	А	Ш	У	К	Р	К

АЈКУЛА	ЗУБАТАЦ	КОМАРЧА	СМУЂ
БАКАЛАР	ИВЕРАК	КРКУША	СОМ
БАРБУН	ИГЛИЦА	ЛИЊА	ТРИЉА
БЕЛКА	КАНТАР	ЛИЊАК	ТУЊ
ВАНДАР	КАЊАЦ	ЛИСТ	УГОР
ГАГА	КАРАШ	ПИЦ	УКЉЕВА
ГИРИЦА	КЕЧИГА	ПРСТАЦ	ЦИПАЛ
ГЛАВОЧ	КИТ	САЛПА	ЧИКОВ
ГРГЕЧ	КЛЕН	САРДЕЛА	ШАРАН
ГРЕГОРАЦ	КОЗИЦА	СИПА	ШТУКА

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

■	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3					■		
4				■			
5			■				
6		■					
7						■	
8	■						■
9							
10			■				
11				■			
12					■		
13							
14	■						■
15		■					
16						■	
17					■		
18				■			
19			■				
20							
21							

ВОДОРАВНО: 1. Становник Лапоније, 2. Медитеранска држава, 3. Индијски народ - Доктор (скр.), 4. Стари Словен - Верна домаћа животиња, 5. Место код Љига - Болест зглобова, 6. Округло слово - Руски шахиста, Александар, 7. Опера Виченца Белинија - Хемијски симбол кисеоника, 8. Налив-перо (мн.), 9. Гудачки музички инструмент, 10. Грчко слово - Киселина (лат.), 11. Име певачице Попов - Француска глумица, Анук, 12. Име шпанског писца де Вега - Коњ у епским песмама, 13. Примити чулима, 14. Растегљива гимнастичка одећа, 15. Ауто-ознака за Белију - Заповедник чете у старој Грчкој, 16. Име раније глумице Вилијамс - Ознака за обим, 17. Место у Чешкој - Пример (скр.), 18. Планински предео у Француској - Екипа, 19. Радио-везе (скр.) - Канцеларија, 20. Пајац, 21. Довршити учење.

УСПРАВНО: 1. Главни град Португалије - Извор - Наша престоница, 2. Највећи град у Грчкој - Бахатост - Народно мушко име, 3. Војни савез - Лако ломљиво - Пиће које се узима пре јела - Симбол лутецијума, 4. Оливер краће - Камара, хрпа - Уљоводнички гас - Главни град Аустрије, 5. Ауто-ознака за Ниш - Загонетке постављене као питање - Митски летач - Полинежански бог, 6. Савезна америчка држава - Цртач анимација - Сумпорна руда твожђа, 7. Империја - Обичаји (тур.) - Производи жлезда са унутрашњим лучењем.

ЗА МАЛЕ ЕНИГМАТЕ

ИМА ЈЕДАН МЕСЕЦ ...

Један месец у години има пет среда, а трећа субота пада 18. дана тог месеца.

1. Колико понедељака има тај месец?
2. Који је датум његове последње суботе?
3. Који је датум његове треће среде?
4. Ког се дана пада 23. у том месецу?
5. Ког се дана пада 7. у том месецу?

РЕШЕЊА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

СКАНДИНАВКА: ф, скрушеност, крагујевац, лицемеран, свита, алтим, пијаде, ата, ате, иконар, то, ајни, рк, ирена папас, арг, атаци, гњило, ар, з, и, кобасица, прасад, крм, саха, ли, и, анестетички, рас, врџник.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: превалнути, сул, ротатор, волари, озирис, ронилац, тека, паор, лани, ета, послати, ит, кл, туђинци, ота, цара, ара, надир, и, ором, оаза, и, јад, династија, ам, канаста, арг, ок, листари, ма, бранислав нушић, е, пасторке, ија, нал, кантар, дан, атадар, а, карл, ка, ип, аванс, басне, ив, аче, рате, атентат.

СУДОКУ: Лик: 642-873-591, 831-965-427, 579-241-683, 984-627-315, 317-598-264, 256-134-978, 498-756-132, 123-489-756, 765-312-849.
Цлик: 517-264-839, 689-513-427, 342-798-516, 821-347-695, 476-159-382, 935-682-174, 258-936-741, 194-875-263, 763-421-958.

ЗА МАЛЕ ЕНИГМАТЕ: лик бр.3

АНАГРАМ

СНАГЕ БЕЗБЕДНОСТИ
Ама, не дражи је!

	3	9	8		
4	5	3	2	1	9
		8	5	1	
8		3			5
	2			6	
3					1
		9	7	4	
1	4	2	6	7	3
	6	1	2		

КОШАРКА

ШИРОКИ-Р АДНИЧКИ 96:83

Уско ми га
скројина не

ШИРОКИ БРИЈЕГ - Хала: Гледалаца: 2.500. Судије: Шушуловић и Војиновић (Црна Гора), Медан (Хрватска). Резултат по четвртинама: 19:25, 25:17, 23:18, 29:23.

ШИРОКИ: Штембергер 21, Планинић 4, Чолак 2, Милековић 7, Налетић, Сиришевић 11, Рамљак, Шираља 3, Пуљко 13, Ружић 2, Мејсон 21, Грџић 12.

РАДНИЧКИ: Шепа 5, Чакаревић, Кошишевски 6, Милосављевић 20, Вељовић, Мијашиновић 9, Ковачевић, Алексић 15, Панић, Вуксановић 11, Бркић 17, Мичановић.

СВЕ иде некако наопако. Раднички добија утакмице на које је, објективно, мање рачунао, а губи бодове од ривала који слове за конкуренте у борби за опстанак. Тако се десило и у Широком Бријегу, где је домаћин победио Крагујевчанима са 96:83.

НЛБ ЛИГА	
10. КОЛО: Широки - Раднички 96:83, Партизан - Олимпија 80:70, ФМП - Цедевита 85:87, Цибона - Загреб 113:76, Хемофарм - Будућност 89:71, Хелиос - Црвена звезда 66:72, Задар - Босна 104:54.	
Цибона	10 9 1 809:657 19
Олимпија	10 7 3 787:742 17
Загреб	10 7 3 779:782 17
Задар	9 6 3 740:626 15
Црвена звезда	10 5 5 800:776 15
Широки	10 5 5 773:789 15
Хемофарм	9 5 4 749:683 14
Партизан	9 5 4 647:636 14
Будућност	10 4 6 730:720 14
Цедевита	10 4 6 775:813 14
Раднички	10 4 6 710:809 14
Хелиос	10 3 7 684:778 13
ФМП	9 3 6 686:714 12
Босна	10 1 9 645:789 11

11. КОЛО: Раднички - Партизан, Цедевита - Широки, Олимпија - Цибона, Загреб - Хелиос, Црвена звезда - Хемофарм, Будућност - Задар, Босна - ФМП.

Оно што је далеко интересантније, јесте да у суботу у халу "Језеро" стиже београдски Партизан. Ако ништа друго, биће то прилика да се од 18 часова види добра кошарка.

В. У. К.

ОДБОЈКА

РАДНИЧКИК РЕДИБ АНКА-ЦР ВЕНА3 ВЕЗДА3:2

СУПЕР ЛИГА	
8. КОЛО: Раднички Креди банка - Црвена звезда 3:2, Рибница - Смедерево 3:0, Млади радник - Војводина 2:3, Спартак - Партизан 0:3.	
Црвена звезда	8 6 2 22:10 19
Раднички К. Б.	8 6 2 21:10 17
Војводина	8 5 3 17:12 15
Партизан	8 5 3 17:14 14
Рибница	8 3 5 13:17 9
Млади радник	8 3 5 14:19 9
Спартак	8 3 5 12:19 9
Смедерево	8 1 7 7:22 4

9. КОЛО: Смедерево - Раднички Креди банка, Рибница - Спартак, Црвена звезда - Млади радник, Војводина - Партизан.

ОСНОВНЕ тежње, са којом су обе екипе ушле у дерби првог кола другог дела лигашког такмичења, задовољена су. Раднички је остварио победу и наставио низ успеха, а Београђани су задржали врх табеле са два бода предности. Ипак, може се рећи, да су звездашки више изгубили. Имали су утакмицу у рукама, па је право чудо како су испустили цио плен.

Раднички је почео несигурно, нарочито на пријему и сервису. Гости сигурни у нападу, дисциплиновани у одбрани, права слика лидера на табели. Такав однос снага преточио се у резултат. Веома лако предност Београђана дошла је до критичне тачке, која је водила у брз завршетак. Ковач после два изгубљена сета мења формацију, па на старту треће деонице, уместо коректора Зорана Јовановића, у игру улази примач Немања Стевановић. Звезде то ни-

ПРВА ЛИГА	
10. КОЛО: Коперникус - Економац 3:4, Пирот - Марбо 5:5, Коска А. - Летећи Холанђанин 6:5, Слосес - Ниш 92 2:6, САС - Коска Д. 4:2, Рушче - Колубара 8:4.	
Економац	10 8 1 1 45:2225
Коперникус	10 7 2 1 49:25 23
Марбо	10 7 1 2 47:34 22
Колубара	10 7 0 3 35:24 21
Рушче	10 4 2 4 40:35 14
Ниш 92	10 3 4 3 32:33 13
САС	10 4 1 5 37:42 13
Коска Амагерс	10 4 1 5 46:53 13
Л. Холанђанин	10 3 1 6 36:43 10
Пирот	10 2 2 6 38:53 8
Слосес	10 2 1 7 33:51 7
Коска Делфин	10 1 0 9 22:45 3

11. КОЛО: Економац - Коска А., Колубара - Пирот, Ниш 92 - Рушче, Коска Д. - Слосес, Летећи Холанђанин - САС, Марбо - Коперникус.

Почетак је припао „студентима“, а за нереализоване прилике крив је бивши голман нашег клуба Стојановић.

Ипак, Коперникус је повео. Одличан ударац Шћекића из слободњака, завршио је иза леђа Аксентијевића. Уиграном контролом мало потом домаћин удвостручује предност. За резултатску неизвесност побригну се Цветановић, који је минут пре краја првог дела затресао мрежу Нишлија. Могли су Крагујевчани

РУКОМЕТ

РАДНИЧКИ-П АРТИЗАН 25: 21

Звездасеп ровукла, а л'
Партизанн ије

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: „Језеро“. Гледалаца: 1.400. Судије: Стојковић (Ниш), Никוליћ (Лесковац), Сегмерци: Раднички 2/2, Партизан 7/4. Искључења:

Раднички 10, Партизан 4 минућа.

РАДНИЧКИ: Ђукић 6, Павловић 2, Милошевић 3, Продановић, Миширић 3, Барјактаревић, Зл-

ајановић, Босић 1, Тица 2, Пешировић, Милосављевић, Радојичић 5, Илић 2, Милинчић 1.

ПАРТИЗАН: Спанковић, Тубић 6, Бабић 1, Ди-

миширијевић, Клагарин 1, Беочанин 1, Стојковић, Радановић, Абушиновић, Абаџић, Пилиповић, Милинић 4, Костијадиновић 4, Маријанац 4.

ОПШТИ је утисак свих посетилаца, да је ове јесени у Крагујевцу гостовала најслабија екипа Суперлиге, без обзира што се радило о Партизану, актуелном шампиону државе. Гости су се „провукли“ са малим поразом, а могли су да буду, поред играчког, што и јесу, и резултатски свимп онижени.

Крагујевчани су први део сусрета решили у своју корист са 17:11 и то је, очигледно, било довољно за мирну завршницу. Готово половину голова у другом полувремену Београђани су постигли из седмераца, а то што нису испраћени са још туце голова највише треба да захвале свом голману и капитену Томиславу Стојковићу.

СУПЕР ЛИГА	
11. КОЛО: Раднички - Партизан 25:21, Колубара - Динамо 37:29, Наисус - Војводина 26:22, Металопластика - ПКБ 39:27, Црвена звезда - Црвенка 34:25, Пролетер - Југовић 30:26, Прибој - Смедерево 34:31. Планинка је била слободна.	
Колубара	10 9 0 1 333:245 18
Црвена звезда	8 8 0 0 253:217 16
Раднички	11 7 0 4 283:261 14
Војводина	10 6 1 3 283:263 13
Наисус	10 5 2 3 276:259 12
Партизан	9 5 1 3 254:215 11
ПКБ	10 5 0 5 264:292 10
Југовић	10 3 3 4 242:237 9
Металопластика	8 4 0 4 202:194 8
Прибој	11 3 2 6 286:296 8
Пролетер	11 3 2 6 297:336 8
Смедерево	10 3 1 6 284:303 7
Планинка	9 2 0 7 229:257 4
Динамо	10 1 2 7 280:323 4
Црвенка	9 2 0 7 226:294 4

12. КОЛО: Војводина - Раднички, Партизан - Пролетер, Југовић - Прибој, Смедерево - Колубара, Динамо - Металопластика, Планинка - Црвенка, ПКБ - Црвена звезда. Слободан је Наисус.

БЕОГРАЂАНИ НИСУ ИМАЛИ НИКАКВА РЕШЕЊА ЗА НАПАД "ЦРВЕНИХ"

Са друге стране, видели смо одличну игру Радничког. Готово без омашке у одбрани, били су нерешива енигма за тренера гостију Бошковића и натерали „црно-беле“ на безидејност у нападу и честе грешке. У његовим редовима, једноставно, није било слабе карике. „Машина“ се, изгледа, захуктала и не стаје.

По први пут у својој историји рукометаши Радничког сада играју дербије који практично кроје врх табеле Суперлиге. Наредни је у Новом Саду, где се састају са екипом Војводине.

С. М. С.

РАДНИЧКИ-ЦР ВЕНА
ЗВЕЗДА 23:26

Рукометаши Радничког поражен су прошле среде на свом терену од Црвене звезде, у заосталој утакмици петог кола Суперлиге. Пред препуним „Језером“ виђена је квалитетна борба, а утисак је да су до победе могли доћи и домаћи рукометаши, који су два минута пре краја првог полувремена водили са 13:11. Међутим, дозволили су да до одмора Београђани направе серију од 4:0, што је, како се на крају испоставило, било пресудно за коначан исход.

С. М. С.

ТЕЛЕВИЗИЈА КРАГУЈЕВАЦ

ТВ програм од 2. до 9. децембра

3. децембар

ЧЕТВРТАК

08.45 Најава програма, Хит дана
09.00 Вести, 09.05 Серија р.
10.00 Кухињца р, 10.30 Путујуће приче р.
11.00 Серија р, 11.55 Хит дана,
12.00 Вести, 12.05 Кухињца,
12.35 Зоо хоби р.
13.00 Серија,
14.00 Комунални сервис р,
15.00 Тарзан р, 15.30 Криминал у Русији р, 16.00 Вести, 16.05 Серија р.
17.00 Мозаик, 18.00 Крунисана здања,
18.30 Мобил Е,
18.45 Хит дана 19.00 Хроника 1,
19.30 Тарзан, 20.00 Стање ствари,
21.00 Серија, 22.00 Хроника 2,
22.30 Серија,
23.30 Криминал у Русији, 00.00 Вести,
00.05 Хит дана.

4. децембар

ПЕТАК

08.45 Најава програма, Хит дана
09.00 Вести, 09.05 Серија р.
10.00 Кухињца р, 10.30 Витафон-плаћен термин р, 11.00 Серија р.
11.55 Хит дана, 12.00 Вести,
12.05 Кухињца, 12.35 АБС шоу р,
13.00 Серија, 14.00 Стање ствари р.
15.00 Тарзан р, 15.30 Криминал у Русији р,
16.00 Вести, 16.05 Серија р.
17.00 Хроника региона "Моја Шумадија"
18.00 Рудничка Шумадија 2,
18.30 Мобил Е, 18.45 Хит дана,
19.00 Хроника 1, 19.30 Тарзан,
20.00 Трибина-Преломна тачка,
20.30 Регионални ЕУ сервис,
21.00 Серија, 22.00 Хроника 2,
22.30 Серија, 23.30 Криминал у Русији,
00.00 Вести, 00.05 Хит дана.

5. децембар

СУБОТА

08.45 Најава програма, Хит дана
09.00 Вести, 09.05 Тарзан р.
09.35 Радознало огледало р.
10.00 Кухињца р, 11.00 Гушење медија р.
11.55 Хит дана, 12.00 Вести,
12.05 Шумадијски праг р.
13.00 Ван оквира, 13.30 Крунисана здања р.
14.00 Викенд програм,
15.30 Кућица у цвећу
16.00 Вести, 16.05 Филм, 18.00 Трибина-Преломна тачка р, 18.30 Раскршћа р.
18.45 Хит дана, 19.00 Хроника 1,
19.30 Тарзан, 20.00 Лек из природе,
20.30 Крунисана здања р.
21.00 Концерт РТК, 21.45 Хит дана,
22.00 Хроника 2, 22.30 АБС шоу,
23.00 Филм, 00.00 Вести, 00.30 Хит дана,
наставак програма ТВ Крагујевац.

6. децембар

НЕДЕЉА

08.45 Најава програма, Хит дана
09.00 Вести, 09.05 Тарзан р.
09.35 Моја транзиција р.
10.00 Кухињца р
11.00 Радознало огледало
11.55 Хит дана, 12.00 Вести
12.05 Шумадијски праг,
13.00 Агро дневник, 13.30 Викенд каледоскоп, 14:30 Путујуће приче,
15:00 Снимак одбојкашке утакмице,
16.00 Вести, 16.05 Филм,
18.00 Док.прог. Наша Америка 1,
18.50 РТК Хит дана,
19.00 Хроника 1, 19.30 Тарзан,
20.00 Стаклено звоно, 20.30 Интеграције,
21.00 Концерт РТК,
21.45 Хит дана, 22.00 Хроника 2,
22.30 Култура, 23.00 Филм,
00.00 Вести, 00.30 Хит дана

7. децембар

ПОНЕДЕЉАК

08:45 Најава програма, Хит дана,
09.00 Вести, 09.05 Серија р.
10.00 Кухињца р.
10.30 Рудничка Шумадија р.
11.00 Серија р, 11.55 Хит дана,
12.00 Вести, 12.05 Кухињца,
12.35 Стаклено звоно р.
13.00 Серија,
14.00 Снимак утакмице р, 15.00 Тарзан р,
15.30 Криминал у Русији р,
16.00 Вести, 16.05 Серија р.
17.00 Мозаик, 18.00 Плаћен термин-Витафон, 18.30 Мобил Е, 18.45 Хит дана
19.00 Хроника 1, 19.30 Тарзан
20:00 Спорт, 21:00 Серија,
22.00 Хроника 2, 22.30 Серија,
00.00 Вести, 00.05 Хит дана.

8. децембар

УТОРАК

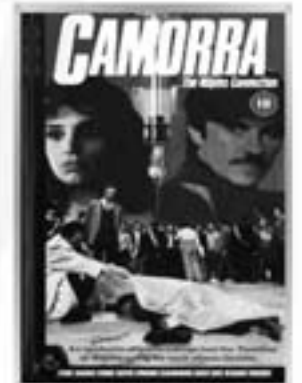
08.45 Најава програма, Хит дана
09.00 Вести, 09.05 Серија р.
10.00 Кухињца р.
10.30 Плаћен термин-Витафон р.
11.00 Серија р, 11.55 Хит дана,
12.00 Вести, 12.05 Кухињца,
12.35 Агро дневник р, 13.00 Серија,
14:00 Спорт р, 14:30 Друга страна р,
15.00 Тарзан р, 15.30 Криминал у Русији р,
16.00 Вести, 16.05 Серија р.
17.00 Мозаик, 18.00 Приче са острва,
18.30 Мобил Е, 18.45 Хит дана,
19.00 Хроника 1, 19.30 Тарзан,
20.00 Патрола 92, 20.30 Суграђани,
21.00 Серија, 22.00 Хроника 2,
22.30 Серија, 00.00 Вести,
00.05 Хит дана.

9. децембар

СРЕДА

08.45 Најава програма, Хит дана
09.00 Вести, 09.05 Серија р.
10.00 Кухињца р.
10.30 Приче са острва р.
11.00 Серија р, 11.55 Хит дана,
12.00 Вести, 12.05 Кухињца,
12.35 Култура р, 13.00 Серија,
14.00 Патрола 92 р, 14.30 Суграђани р.
15.00 Тарзан р.
15.30 Криминал у Русији р, 16.00 Вести,
16.05 Серија р, 17.00 Мозаик,
18.00 Путујуће приче р,
18.30 Мобил Е, 18.45 Хит дана,
19.00 Хроника 1, 19.30 Тарзан,
20.00 Комунални сервис, 21.00 Серија р.
22.00 Хроника 2, 22.30 Серија р.
00.00 Вести, 00.05 Хит дана.

"Camorra"
субота,
23:00
>>>>

www.rtk.co.rs

НАМА СЕ НАЈВИШЕ ВЕРУЈЕ

HOUSE

NACIONALNA

Svakim radnim danom od 21:00 na

Вода је драгоцену,

трошите је рационално!

ZGR "SREĆKOVIĆ"

**Stambeni objekat „A” i „B” Po+P+3
ulica Daničićeva br.28-30
početak gradnje septembar 2009. godine**

Struktura stanova od 36m² do 74m²

Opremljenost stanova:

- > Sigurnosna vrata
- > Grejanje na gas
- > PVC stolarija
- > Kablovska TV
- > Interfon
- > Videonadzor
- > Sobna vrata od medijapana
- > Hrastov parket ili parket po izboru kupca
- > Keramika I klase po izboru kupca
- > Podzemna garaža

Informacije i prodaja na tel: 034/361-425, 064/640-99-77
TPC Radnički, I sprat, www.sreckovic.org

Mogućnost kreditiranja preko poslovnih banaka

Postoje jednostavna rešenja!

Credy banka AD Kragujevac ima razvijenu poslovnu mrežu u Srbiji, koja se stalno proširuje. U bilo kojoj od naših poslovnica u Srbiji dostupne su Vam sve naše usluge i proizvodi - štednja, platni promet, krediti, platne kartice, poslovanje sa hartijama od vrednosti.....

Credy mreža

KRAGUJEVAC

Kanjiža	Gornji Milanovac
Novi Sad	Čačak
Beograd	Lapovo
Smederevo	Batočina
Sopot	Knić
Šabac	Zaječar
Borča	Rekovac
Smederevska Palanka	Bajina Bašta
Mladenovac	Užice
Velika Plana	Kraljevo
Kladovo	Kruševac
Negotin	Vrnjačka Banja
Valjevo	Zlatibor
Arandelovac	Trstenik
Ljig	Niš
Svilajnac	Vranje
Bor	Bela Palanka
Lazarevac	Pirot
Topola	Aleksandrovac
Rača	Dimitrovgrad

CREDY BANKA
www.credybanka.com

www.prizma.co.rs • e-mail: prizma@prizma.co.rs

ПЕНЗИОНЕРИ

ЈЕДИНСТВЕНА ПРИЛИКА!

Вашим потписом **одмах** до апарата

12 1 ком.
18 2 ком.
24 3 ком.
рате

без учешћа и камате

Посетите наша продајна места (са последњим пензионим чеком):

Крагујевац • (034) 330 200 • Кумановска 8
Београд • (011) 32 86 555 • угао Бранковог моста, Поп Лукина 12
Нови Сад • (021) 66 10 718 • Шафарикова 9
Суботица • (024) 552 926 • Рудић 3
Ниш • (018) 255 770 • Светозара Марковића 1

0800 200 000 **бесплатан позив**

или попуните купон и са последњим пензионим чеком (извештајем о приспећу пензије) пошаљите на адресу: ПРИЗМА, Кумановска 8, 34000 Крагујевац

ПОДАЦИ О КОРИСНИКУ ПЕНЗИЈЕ

име и презиме _____
Број ЛК _____ МУП _____
Адреса: _____
Место: _____
Телефон: _____

Модел апарата који купујете _____

Својеручни потпис _____

Након пријема купона доставићемо

Вам **POST EXPRESS** -ОМ

робу и уговор на потпис

Упозорење цењеним купцима: наше производе можете купити искључиво на начин наведен у нашим рекламним порукама и у боље снабденим апотекама, НИКАКО од наводних (лажних) овлашћених Призманих дистрибутера на терену.

Брине о
Вашем
здрављу!

OMRON

Дигитални апарати за мерење крвног притиска

OMRON M1 Plus
(на надлактицу) полуаутоматски

4800 дин.
(цена са порезом)

• меморија за 21 резултат мерења, детекција неправилног pulsa

OMRON M3i
(на надлактицу) аутоматски

6600 дин.
(цена са порезом)

• меморија за 42 резултата мерења, детекција неправилног pulsa

OMRON M6 Comfort
(на надлактицу) аутоматски

9000 дин.
(цена са порезом)

• меморија за 90 резултата мерења, универзална манжетна за све обиме руке (22-42 cm)

OMRON R3i Plus
(на чланку руке) аутоматски

6600 дин.
(цена са порезом)

• меморија за 60 резултата мерења, прегледан дисплеј

OMRON R6
(на чланку руке) аутоматски

9000 дин.
(цена са порезом)

• меморија за 90 резултата мерења, детекција неправилног pulsa

OMRON R7
(на чланку руке) аутоматски

12000 дин.
(цена са порезом)

• графички приказ резултата, сензор за одређивање правилног положаја руке приликом мерења

OMRON BF400
дигитална вага

6300 дин.
(цена са порезом)

• систем за одређивање телесне масе и количине масноће у телу

OMRON E4

8100 дин.
(цена са порезом)

• 12 одвојених програма за рамена, леђа, зглобове, удове и табане

OMRON FlexTemp
дигитални термометар

800 дин.
(цена са порезом)

• водоотпоран, са звучним сигналом, прегледним дисплејем и светљивим мерним врхом

OMRON i-Temp Mini
дигитални термометар

1000 дин.
(цена са порезом)

• малих димензија, водоотпоран, са звучним сигналом, прегледним дисплејем и равним мерним врхом

OMRON i-Temp
дигитални термометар

1500 дин.
(цена са порезом)

• велики дисплеј, са звучним сигналом, меморијом и равним мерним врхом

OMRON GentleTemp
дигитални термометар

3600 дин.
(цена са порезом)

• удобно, тачно и брзо мерење телесне температуре инфрацрвеном методом за 1 секунду

Micro Sonic

ултразвучни инхалатор

7200 дин.
(цена са порезом)

НОВО

• веома компактан, тих, лаган и малих димензија
• једноставан за употребу и одржавање
• ради на мрежном напону 110-240V и на адаптер цигарет-упалача за ауто
• величина честице 1-5µm

OMRON C28

компресорски инхалатор

7200 дин.
(цена са порезом)

НОВО

• лак, компактан, нискошуман
• идеалан за третман болести горњег и доњег респираторног тракта
• једноставан за руковање, лако се одржава и стерилише

Able Spacer

комора за аеросолну терапију

1500 дин.
(цена са порезом)

НОВО

• олакшава узимање лека помоћу мерно дозног инхалатора ("пумпице")
• посебно погодан за бебе и малу децу
• веома лак за употребу и одржавање
• могућност додатног опремања са 3 маске различитих димензија: за бебе, децу и одрасле

Air Zone

индикатор максималног протока ваздуха

1500 дин.
(цена са порезом)

НОВО

• помаже праћење астме мерењем максималног протока ваздуха
• малих димензија, веома лак за употребу и одржавање
• систем са 3 колорне зоне и не-клизајућим зонским маркерима
• у комплекту са личним картоном евиденције резултата мерења
• испуњава НАЕП стандарде

ПОСЕБНА ПОНУДА!
Ваш нови апарат за одређивање концентрације шећера у крви

Трака сама усисава потребну количину крви

• биосензорска технологија
• малих димензија, лак за употребу
• у комплекту са 10 трака, 10 ланцета и аутоланцетом

Донесите или доставите Ваш неупотребљив апарат за одређивање концентрације шећера у крви (било ког произвођача) и ми ћемо га заменити за нов апарат **GlucoSure Plus!** (уз куповину тест трака)

За 10 сакупљених кодова - једна кутија од 50 трака потпуно бесплатно!

Пре употребе: прочитајте упутство и консултујте лекара! • Сервис обезбеђен • Гарантни рок од 3 до 5 година!